

**ДОКЛАД ЗА
ДЕЙНОСТТА НА
НАЦИОНАЛЕН
ДАРИТЕЛСКИ
ФОНД**

**„13 ВЕКА
БЪЛГАРИЯ“**

2025

Съдържание:

I.	УПРАВЛЕНИЕ	2
II.	ДАРИТЕЛСКА ДЕЙНОСТ	3
III.	ПРОЕКТИ НА НДФ „13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“	13
IV.	ПРОЕКТИ, ПОДКРЕПЕНИ ОТ НДФ „13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“	20
V.	ПРОЕКТИ И СЪБИТИЯ, ОСЪЩЕСТВЕНИ В ЗАЛА „ПРОФ. ВАСИЛ ГЕРОВ“ В СОФИЯ И РЕГИОНАЛНИТЕ ЦЕНТРОВЕ В САМОКОВ, ТРЯВНА И СЛИВЕН	22
VI.	ФИНАНСИ	26
VII.	ПРАВНА ДЕЙНОСТ	44
VIII.	УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА	47
IX.	НДФ „13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“ И ПАРТНЬОРИ	60
X.	ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ	62
XI.	ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕНОСТТА	63

Настоящият годишен доклад е изготвен в изпълнение на чл. 8, ал. 1, т. 5 от Закона за НДФ „13 века България“ и отразява най-важното от дейността на организацията през 2024 година. Спазени са всички законови и подзаконови разпоредби в българското законодателство, както и Правила за организацията и дейността на НДФ „13 века България“, Правила за набиране, регистриране, управление и разпореждане с дарения в НДФ „13 века България“, Правила за условията и реда на провеждане на сесии, организирани от НДФ „13 века България“, за финансова подкрепа на проекти, Правила за финансово подпомагане на проекти, свързани с изпълнение целите на НДФ „13 века България“, извън темите на сесиите, Правила за документооборота и кореспонденцията на НДФ „13 века България“, Статут на Националната литературна награда за български роман на годината „13 века България“, Плана за дейността на НДФ „13 века България“ през 2025 година.

Докладът отразява дейността на Фонда през 2025 в изпълнение на приетия годишен план и е структуриран в единадесет основни направления.

I. УПРАВЛЕНИЕ

Управителният съвет (УС) на НДФ „13 века България“ през отчетната 2025 година проведе общо 9 заседания, на които бяха обсъждани общо 39 точки.

Разглежданите на заседанията теми бяха свързани предимно с управлението и разпореждането с финансовите средства и имуществото на Фонда. Законопроектът за държавния бюджет на Република България за 2025 година беше внесен за разглеждане и одобрение от Народното събрание (ДВ. бр. 26 от 27.03.2025 г.), след което в раздел II Разходи, т. 1.2.2.1. за НДФ „13 века България“ бяха определени 226 хил. лв. – т.е. бюджетната субсидия на Фонда за 2025 г. остана без промяна. През годината бяха отправени до Министерство на културата многократно писма с мотивирано искане за увеличаване на бюджетната субсидия на Фонда.

Предвид наличието на недостатъчни средства за цялостната дейност на Фонда през 2025, както и непроменената бюджетна субсидия през последните десет години, с цел да може Фондът да продължи своята дейност и да посреща текущите си разходи, се наложи Управителният съвет да взема решения, свързани с управлението на имоти, построени със средства на организацията. Целта беше – подsigуряване на финанси, необходими за дейността на организацията.

Бяха разглеждани и въпроси, свързани с инициативите на Фонда, с подкрепата на проекти в областта на културата, опазването на културното наследство,

здравеопазването, образованието и социалната сфера. В оперативен порядък се решаваха и възникнали задачи, свързани с постигане целите на Фонда.

От 2015 НДФ „13 века България“ е със статут на официални отношения с ЮНЕСКО. С решение на Генералния директор ЮНЕСКО, организацията подновява официалните отношения с Фонда до 2027 година.

От 6 до 16 юли 2025 България бе домакин на 47-та сесия на Комитета за световното наследство на ЮНЕСКО. По покана на председателя на Общество „Културно наследство“, Изпълнителният директор на НДФ „13 века България“ участва в националния форум „15 години чудесата на България – SOS за културното наследство“, организиран от Общество „Културно наследство“ – българският представител на най-голямата европейска организация за опазване на културното наследство „Европа Ностра“, и медия „Стандарт“. Форумът е стартов за 2025 и целта беше на него да се обсъди визията на България като член на ЮНЕСКО за българското домакинство на 47-ата сесия на Комитета за световно наследство.

От 2019 НДФ „13 века България“ е със статут на наблюдател в Български дарителски форум (БДФ). „Дарителството през погледа на социологията и медиите“ беше темата, на организираната на 18 март 2025 от БДФ дискусия, на която Фондът беше поканен.

НДФ „13 века България“ от 2013 е сред учредителите и един от основните партньори на Фондация „Глобални библиотеки – България“ (ФГББ), съвместно с Министерство на културата, Министерство на транспорта и съобщенията, Министерство на електронното управление, Съюза на народните читалища. През годините, НДФ „13 века България“ е представяван в Настоятелството от Изпълнителния си директор и от член на Управителния съвет на Фонда в УС на Фондацията. Г-жа Копринка Червенкова, член на УС на НДФ „13 века България“, и личност с доказана репутация в обществото и заслуги към българската култура, е член на УС на ФГББ (избрана през 2024).

През 2025 Фондация „Глобални библиотеки – България“ проведе три заседания: своето годишно заседание на Настоятелството, което се състоя на 26 септември в НДФ „13 века България“, на което беше приет отчета за дейността и финансовия отчет на ФГББ, както и плана за дейността и бюджета на фондацията за 2025 година, на 5 ноември и на 16 декември 2025, като на тях присъства и Изпълнителният директор на Фонда.

II. ДАРИТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

През 2025 екипът на Фонда продължи да работи за разширяването на дарителската си дейност, да проучва съвременни практики за набиране на дарения и поддържането на доверието в него като организация, която осъществява държавната политика в тази сфера. Работеше за организирането и подпомагането на кампании в полза на национални каузи и обществено значими проекти. Фондът се стремеше да привлича нови български и чуждестранни дарители – физически лица и представители на бизнеса, съгласно мисията и приоритетите му.

Както през всичките години от своето основаване, така и през 2025 НДФ „13 века България“ успя да покаже, че държи на своите дарители и ги цени.

На 28 април 2025 НДФ „13 века България“ почете паметта на проф. д-р Вера Ганчева (1943 – 2020), литературен изследовател, критик и есеист, университетски преподавател, преводач, издател и дарител на Фонда. По инициатива на Фонда, пред дома ѝ в София, на ул. „Оборище“ 1, беше поставен възпоменателен знак – паметна плоча. Вера Ганчева е един от най-щедрите дарители на НДФ „13 века България“. През 1987 тя предоставя на Фонда апартамента на покойния си съпруг, поета Владимир Башев, който днес е част от Националния литературен музей. Дълги години с нейна помощ и със съдействието на Посолството на Кралство Швеция в София НДФ „13 века България“ връчваше престижната Българо-шведска награда за постижения в литературата „Артур Лундквист“, която по безспорен начин допринесе за духовното общуване между двата народа.

На 22 април 2025 се навършиха 130 години от рождението на Филип Илиев Павлов, дългогодишен парламентарен стенограф, виден деец на българското стенографско движение и дарител на НДФ „13 века България“. Филип Илиев (1895 – 1988) е изтъкнат представител на стенографското движение у нас. Автор е на учебници за изучаване на машинопис в училищата. През живота си активно е работил за просперитета на българския бързопис, с идеята да бъде незаменим помощник на българските интелектуалци и да служи в името на съхраняването на българската писменост и култура. Фондът цени приноса на дарителя и почита неговата памет. През 1987 Филип Илиев дарява своя апартамент в София (ул. „Шипка“ 41), на Фонда с воля имотът да се ползва от Държавния стенографски институт за библиотека и водене на курсове по стенография и машинопис. Тъй като институтът е закрит, през 2003 година имотът е отдаден под наем на „Национално сдружение на стенографите, машинописците и компютърните оператори“ (НССМКО). В изпълнение волята на дарителя, в апартамента и до днес Сдружението провежда

курсове по машинопис и поддържа библиотечен фонд, каквото е условието на дарението.

На 21 октомври 2025 НДФ „13 века България“ отдаде заслужена почит към паметта на проф. инж. Васил Геров (1899 – 1978), един от основателите на Техническия университет в София, ерудиран преподавател, автор на специализирана техническа литература и значим дарител на Фонда. По инициатива на НДФ „13 века България“ беше открита паметна плоча на Васил Геров в родното му с. Скалско, община Дряново. Паметният знак беше монтиран на фасадата на сградата, в която се помещава кметството и Народно читалище „Светлина – 1922“, с. Скалско (Разрешение от Община Дряново с изх. №59-00-18/30.06.2025). Освен многото учебници, които проф. Геров е написал, той е автор и на книгата „Из миналото на с. Скалско (Каяджик) от 1878 до 1978 г.“.

По инициатива на НДФ „13 века България“, през 2025 беше изпратено писмо до Министерство на културата (изх. №РД-30-22/25.02.2025 г.) с предложение за награждаването на художника Иван Кънев (1935) с отличието „Златен век“ на МК, което се присъжда на заслужили български творци и културни дейци. През 2025 се навършиха 90 години от рождението на твореца, който принадлежи на поколението художници, родени през 30-те години на XX в. Иван Кънев е и сред дарителите на НДФ „13 века България“. През годините той нееднократно е представял самостоятелни изложби във Фонда, като е правил и свои дарения. Сред мотивите бяха – неговата непрестанна работа като художник, цялостното му творчество и безспорният му принос към българската култура.

През годината НДФ „13 века България“ направи поредица от предметни дарения (книги, художествени произведения и други), които бяха предвидени в годишния му план. Общият брой на дарените от Фонда книги на библиотеки, читалища и организации, възлиза на 2 188 броя. Дарителската акция беше в резултат на проведени предварителни консултации с ръководствата на библиотеки, училища и читалища, както с оглед потребностите им, така и след получени конкретни искания. В даренията бяха включени книги на различни издателства, но преобладаваха издания от Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. Съгласно действащото споразумение между двете институции, задължението на издателството към Фонда се намалява и с цената на собствената му полиграфическа и издателска продукция. В направените дарения имаше и книги, които Фондът е издавал през годините, както и издания по проекти на външни организации, които Фондът е подкрепял финансово по решения на Управителния си съвет.

Фондът направи дарение и на Специализирания музей за резбарско и зографско изкуство в Трявна – 12 броя графики на художника Роберт Баръмов. Фондът дари две художествени произведения от големия български художник Георги Баев за обогатяване на колекцията от съвременно български изкуство на Художествената галерия „Проф. Васил Захариев“ в гр. Самоков, както и картините от Второто издание на пленера „Нишките на времето“, който организира в града.

НДФ „13 века България“ на 9 май 2025 дари ценни килими за Градския исторически музей в Самоков. Церемонията, която беше организирана от музея, се състоя в „Сарафската къща“ – регионален център на Фонда. Дарението съдържаше шест ръчно тъкани вълнени килима, които са знакови за колорита и декорацията на Котленската килимарска школа. Чрез тях НДФ „13 века България“ запълни съществена празнина в текстилния фонд на музея, където се съхранява богато културно наследство от Чипровски и Самоковски килими. Изпълнителният директор на Фонда Бисера Йосифова посочи, че мястото на килимите е в музея, където ще могат да ги видят повече хора. Тя определи това богатство като неизменна част от националната ни художествена култура и допълни: „Смятам, че чрез будното ръководство на музея тези произведения на изкуството ще станат достояние на цялата общественост. Въпросът е да се виждат“. Д-р Веселин Хаджиангелов, директор на Градския исторически музей, благодари специално за ценното дарение от Фонда и изтъкна, че включените в него килими са с висока художествена стойност, напълно запазени и ще бъдат съществена част в новата експозиция „Самоковският градски бит и фотографията“, за която от музея подготвят „Доспевската къща“ (Зографска) в Самоков.

Постъпилите в НДФ „13 века България“ дарения през отчетния период са отбелязани в приложените справки.

1. Средства постъпили по целеви дарителски партии във Фонда

През 2025 са постъпили средства на обща стойност **832 лв. и 2 500 евро** по следните целеви дарителски партии:

1.1. „Съвременно българско изкуство. Имена“ – 652 лв.;

1.2. „За подпомагане на дейността на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при Българска академия на науките (За подпомагане дейността на Института по зоология при БАН) – Хриска Вълканова“ – 180 лв.;

(Вж. Приложение №1, Приложение №2 и Приложение № 3)

2. Отпуснати от НДФ „13 века България“ средства от целеви дарителски партии

През 2025 бяха отпуснати средства на обща стойност **1 621,62 USD** и **900 евро** от следните дарителски партии:

2.1. Награда „Анастас Стайков“ – на Националната художествена гимназия „Цанко Лавренов“, гр. Пловдив – за връчване на награди и грамоти на завършилите с отличие дипломанти от гимназията, по специалностите „Живопис“, „Графика“, „Скулптура“, „Рекламна графика“, „Пространствен дизайн и иконопис“ – **1 621,62 USD**. (Вж. Приложение №2)

2.2. Награда „Ралица“ – за връчване на награди на студенти от Медицинския университет в Пловдив, които са с отличен успех по дисциплина биохимия от специалностите „Медицина“, „Дентална медицина“ и „Фармация“ – **900 евро** (заповед №РД-06-36/11.11.2025). (Приложение №3)

Приложение №1

Справка за движението и наличността по дарителските партии в лева към 31.12.2025

№ по ред	Партида	Наличност на 01.01.2025	Приходи за 2025	Разходи за 2025	Салдо към 31.12.2025
1	Експозиция на ордени, монети и медали	48 712,08			48 712,08
2	Творческа база на СФД - Созопол	225,60			225,60
3	Етнографски музей – София	6 602,75			6 602,75
4	Ново Априлово училище – Габрово	7 316,08			7 316,08
5	НЦ „Акад. Иван Дуйчев“	378,18			378,18
6	ВХТИ – София	8 343,53			8 343,53
7	Дом на шахматиста – София	11 339,85			11 339,85
8	Технически университет – София	2 862,18			2 862,18
9	Въжена линия „Банско – Шилигарника“	386,21			386,21
10	Български цирк	278,66			278,66
11	ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“	3 730,20			3 730,20

12	Паметник на загиналите в Отечествената война	556,42			556,42
13	НС „Гранични войски“ – МВР	18 441,24			18 441,24
14	Икономически техникум – Свищов	1 074,14			1 074,14
15	Фондация „Ръце“	263,27			263,27
16	Асоциация на астронавтите и космонавтите	816,16			816,16
17	Стимулиране на научните изследвания	65 061,25			65 061,25
18	Зоологическа градина – София	1 285,51			1 285,51
19	СА „Д. А. Ценов“ – Свищов	1 038,93			1 038,93
20	Възстановяване и опазване на войнишки паметници	37 041,84			37 041,84
21	Международни правни и икономически знания	244,81			244,81
22	Паметник на Ал. Вутимски	391,08			391,08
23	Стипендия „Яна Георгиева“	149,44			149,44
24	Награда „Акад. Ангел Бънков“	955,32			955,32
25	Фонд Академик Владимир Георгиев	213,44			213,44
26	Стипендия „Мирослава Дачева“	225,34			225,34
27	Стипендия „Илия Бешков“	124,92			124,92
28	Стипендия „Ек. Манова“	377,41			377,41
29	Стипендия „Арх. Ал. Рашенов“	382,79			382,79
30	Учителска награда „Проф. Г. Пиръов“	124,78			124,78
31	Стипендия „Млад творец“	149,98			149,98
32	Стипендия „Млад психолог“	167,31			167,31
33	Голо Бърдо	16 100,72			16 100,72
34	За пострадалите миньори в Бобовдол	1 207,00			1 207,00
35	Производствени аварии	6 500,00			6 500,00
36	За насърчаване на детското творчество	144,50			144,50
37	За подпомагане на рекламнo- издателската дейност на НДФ „13 века България“	1 355,27			1 355,27
38	За регионалния инспекторат по образованието, гр. Варна	104,90			104,90

39	За подпомагане на дейността на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН (За подпомагане дейността на Института по зоология при БАН)	635,08	180		815,08
40	Награда „Рашко Сугарев“	1 916,41			1 916,41
41	Възстановяване и опазване на православни манастири и храмове	2 475,00			2 475,00
42	Национална литературна награда за български роман на годината „13 века България“	16 495,45			16 495,45
43	Съвременно българско изкуство. Имена.	9024,58	652		9676,58
44	Самоковска синагога	212,09			212,09
45	Изследване на антична митохондриална ДНК на траки	1 313,21			1 313,21
49	Национална награда „13 века България“ за подкрепа на млади таланти в съвременното изкуство и наука (2022):	950,00			950,00
Общо:		277694,91	652		278346,91

Приложение №2

Справка

за движението и наличността по дарителските партии в USD към 31.12.2025

№ по ред	Партида	Наличност на 01.01.2025	Приход и за 2025	Разходи за 2025	Салдо към 31.12.2025
1	Фонд „100 години СУ „Климент Охридски“	366,00			366,00
2	СД „Колект и сие“ за деца – сираци	7 934,22			7 934,22
3	За развитие на културата във Велинград	9 030,00			9 030,00

4	За училище в с. Дерманци, Ловешко	3 247,00			3 247,00
5	За задгранично строителство МВНР	36 616,00			36 616,00
6	Подобряване материалната база на ВУЗ	60 746,50			60 746,50
7	Награди за децата – Художествена гимнастика и Български цирк	20 000,00			20 000,00
8	За читалище в с. Долен, Благоевградско	2 300,00			2 300,00
9	Асоциация на астронавтите и космонавтите	1 450,00			1 450,00
10	За с. Горно Абланово, Русенско	1 988,00			1 988,00
11	За операта в гр. Русе	309,00			309,00
12	Античен театър в гр. Пловдив	100,00			100,00
13	Научен център „Акад. Иван Дуйчев“	99,00			99,00
14	Зоологическа градина – гр. София	1 292,00			1 292,00
15	Светлина	475,00			475,00
16	Списание „Дарители“	310,00			310,00
17	За училище и манастир в гр. Троян	133,00			133,00
18	„Сто години български цирк“	969,00			969,00
19	Исторически музей – гр. Търговище	161,00			161,00
20	Куклен театър – гр. Пазарджик	300,00			300,00
21	Международни икономически и правни знания	130 201,00			130 201,00
22	За здравеопазване – Клинична болница „Лозенец“, МА, НИСМП „Пирогов“ (от дарението на „Кинтекс“)	630,00			630,00
23	Музикални инструменти за оркестър „Бургас“	2 342,00			2 342,00
24	Награда „Анастас Стайков“ – НХГ „Ц. Лавренов“	-181,63	2959,25	1621,62	1155,75
25	За община Стражица	1 200,00			1 200,00
26	За дейности в община София (бивш КРНС)	1 000,00			1 000,00
27	Театър „Движение“	1 477,00			1 477,00
28	За 1-ви ушен кабинет, I поликлиника, гр. Русе	496,00			496,00
29	За общобългарски събор Рожен	100,00			100,00
30	„40 години Национален музей „Земята и хората“	0,00			0,00
Общо:		285 090,09	2 959,25	1 621,62	286 427,72

„40 години Национален музей „Земята и хората“ е новооткритата през 2025 дарителска партида към Фонда, по решение на Управителния съвет от 30-ото му заседание от 20.10.2025, въз основа на искане от страна на Музея (писмо наш. вх. № РД-29-300/15.09.2025). Националният музей „Земята и хората“, който е държавен културен институт с национално значение, през 2026 предстои да отбележи 40 години от своето създаване, време, през което в него са правени само частични ремонти, което не е достатъчно, за да се поддържа в добър вид сградата и да се откроява нейната архитектура. Днешното състояние на сградата на музея изисква предприемане на редица ремонтни дейности и реставрационни работи, за да може видът ѝ, както отвън така и от вътре, да съответства на положението, което Музеят заема в културното пространство на столицата.

Набраните по партидата средства ще бъдат предоставени на НМ „Земята и хората“, София, за ремонтни и реставрационни дейности, съгласно КСС към проектите на Музея.

Приложение №3

**Справка за движението и наличността по дарителските партиди в евро
към 31.12.2025**

№ по ред	Партида	Наличност към 01.01.2025	Приходи за 2025	Разходи за 2025	Салдо към 31.12.2025
1	Награда „Ралица“	2 365,50		900,00	1465,50

3. Предоставени от НДФ „13 века България“ предметни дарения от:

3.1. **Книги** – издания на НДФ „13 века България“, УИ „Св. Климент Охридски“ и на други организации, подпомогнати финансово от Фонда, в областта на историята, философията, науката, изкуството и културата, предоставени на читалища, библиотеки, училища и учреждения в страната, видно от приложената по-долу справка.

№ по ред	Получил дарението	Договор №	Брой
1	Българска телеграфна агенция за участниците в 20-тата Световна среща на българските медии в чужбина.	РД-13-22/22.04.2025	210
2	Народно читалище „Неофит Бозвели – 1928“, София	РД-13-30/22.04.2025	46
3	Народно читалище „П. К. Яворов“	РД-13-33/09.06.2025	48
4	51-во Средно училище „Елисавета Багряна“, книгата: „Живот, който исках да бъде поема“ и други	РД-13-33/30.07.2025	671
5	Регионална библиотека „Петко Р. Славейков“	РД-13-56/26.08.2025	477
6	Регионална библиотека „Петко Р. Славейков“ за участниците в XXIV Националната научна конференция с международно участие на тема: „Библиотека – четене ...“	РД-13-60/11.09.2025	121
7	Община Враца	РД-13-61/12.09.2025	400
8	Народно читалище „Светлина – 1922“, с. Скалско, Община Дряново	РД-13-67/06.10.2025	48
9	Община Кюстендил	РД-13-68/08.10.2025	122
10	„Национално сдружение на стенографите, машинописците и компютърните оператори“, София	РД-13-78/08.10.2025	45
Общо:			2 188

3.2. Графики – 12 броя, на художника Робърт Баръмов (1966 – 2021), дарени на Специализирания музей за резбарско и зографско изкуство, гр. Трявна, съгласно договор за дарение №РД-13-3/14.01.2025.

3.3. Котленски килими – 6 броя, дарени на Градския исторически музей, гр. Самоков, с воля за потребностите на музея, съгласно договор №РД-13-23А от 22.04.2025.

3.4. Рисунки – 21 броя, от проекта на Фонда „Заедно в изкуството за по-добро бъдеще“ 2024, дарени на НЧ „Неофит Бозвели – 1928“, София.

3.5. **Картини** – 6 броя, от Втория пленер „Нишките на времето“, състоял се от през август 2025 в Самоков, дарени на Историческия музей в града, съгласно договор №РД-13-86/04.12.2025 г.

3.6. **Акварели** – 2 броя, с размери: 65x100 и 69x96, от Георги Баев, на стойност 13 000 лв. (договор за дарение №РД-13-86/04.12.2025)

4. Постъпили парични и предметни дарения в НДФ „13 века България“ от лица и външни организации

4.1. **Парично дарение** в размер на 2 500 евро, от д-р Мария Стайкова (Свидетелство за дарение №000301/09.04.2025, с воля: „за дарителската партия“.

4.2. **Предметно дарение** – „Вълшебството на гората“, смесена техника, 50x70, картина от Теофана Манева на стойност 420 лв. (Свидетелство за дарение №000302/17.10.2025 и договор №РД-13-69/17.10.2025).

4.3. **Предметно дарение** – „Пейзаж“, на стойност 900 евро, картина от Матилда Габирон (Свидетелство за дарение №000303/20.10.2025 и договор №РД-13-70/20.10.2025).

5. Парични дарения, направени от НДФ „13 века България“, със средства от бюджетната субсидия на:

5.1. **Община Самоков** – в размер на 1 000 лв., с воля: „За закупуване на материали за рисуване за „Детския конкурс за Националната награда „Захарий Зограф“ 2025 (договор за спомоществователство №РД-13-23/22.04.2025).

III. ПРОЕКТИ НА НДФ „13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“

1. Награди и конкурси:

1.1. Национален литературен конкурс за публикуван къс разказ за автори до 35-годишна възраст „Рашко Сугарев“

Наградата „Рашко Сугарев“ е част от активната политика на НДФ „13 века България“ за подкрепа на младите хора и през изминалите двадесет и шест години са отличени над 78 автори. Съгласно приетият от Управителния съвет на НДФ „13 века България“ статут на конкурса „Наградата се присъжда на всеки две години от жури, гласувано от УС по реда на Глава Трета“ от статута.

Следващото 27-мо издание на литературния конкурс за публикуван къс разказ „Рашко Сугарев“ е през 2026 година.

1.2. Национална литературна награда за български роман на годината „13 века България“

Четиринадесетият конкурс за български роман на годината стартира в началото на 2025. Управителният съвет на НДФ „13 века България“ избра състава на журито на конкурса, като изборът беше направен сред постъпилите предложения от водещи културни организации, университети, творчески съюзи, писатели и други изтъкнати дейци в областта на литературата, както и на членовете на УС. Журито на конкурса за Националната литературна награда за български роман на годината „13 века България“ 2025 бе в състав: акад. Владимир Зарев (председател), проф. дфн Валери Стефанов, Здравка Евтимова, доц. д-р Ани Бурова и доц. дн Морис Фадел.

В конкурса кандидатстваха общо 33 български романа, издадени през предхождащата връчването на наградата година. На заседанието си от 29 април 2025 журито определи номинираните 6 творби и техните автори, които Фондът обяви публично. След второто заседание на журито, в Софийска градска художествена галерия, на 19 май 2025, се проведе официалната церемония по връчването на наградата. Председателят акад. Владимир Зарев разказа за работата на журито. Г-жа Бисера Йосифова, благодари на журито и обяви наградения роман „Тезеят в своя лабиринт. Дневникът на една П“, на Издателска къща „Хермес“. Г-н Георги Султанов, заместник-министър на културата, връчи наградата на автора Красимир Димовски. По време на събитието студенти от Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“ поднесоха музикален поздрав – Тодорка Христова, цигулка, и Петър Дюлгеров, пиано, изпълниха „Валс-Скерцо“ от Чайковски.

1.3. Наградата „Анастас Стайков“

На 20 юни 2025 на официална церемония в Пловдив представители на НДФ „13 века България“ наградиха отличниците от 44-ия випуск на Национална художествена гимназия „Цанко Лавренов“ с наградата „Анастас Стайков“. Наградата на името на родения в Смолян художник се връчва от 1988 в края на всяка учебна година. Педагогическият съвет на гимназията утвърди носителите на наградата за 2025 – това са осем талантиливи дипломанти от различни специалности в гимназията. Д-р Мария Стайкова, дарител на НДФ „13 века България“, е спомоществовател на дарителската партида във Фонда. Носителите на наградата „Анастас Стайков“ за

2025 са: „Живопис“ – София Стаматова; „Графика“ – Иван-Александър Гривов; „Стенопис“ – Кристина Арабска; „Рекламна графика“ – Ивелин Писов и Радослав Чаушев; „Пространствен дизайн“ – Ева Минева и Илияна Стоичкова, и „Иконопис“ – Вяра Пеева.

1.4. Награда „За принос в разпространението на българската култура от българоезична медия в чужбина „13 века България“, съвместно с БТА

Наградата на НДФ „13 века България“ за принос в разпространението на българската култура от българоезична медия в чужбина бе връчена на 24 май 2025, по време на Двadesетата световна среща на българските медии, която започна в Националния пресклуб на Българската телеграфна агенция в столицата и продължи в Клисурския манастир „Св. св. Кирил и Методий“. Темата беше „Медии и знание“ и в заключителния ден се състоя конференция по проекта на БТА „Европа на Балканите: Заедно чрез знание“. Акцентът беше поставен върху ролята на медиите при осигуряването на достоверно знание за настоящето, отговорността им за изграждането на добре информираното общество и сигурни източници на информация, както и правилното използване на изкуствен интелект от медиите. Комисията в състав: г-н Кирил Вълчев, Генерален директор на БТА, г-жа Юлия Соколова, Главен секретар на БТА, г-жа Йоана Петрова, Финансов директор на БТА и г-жа Бисера Йосифова, Изпълнителен директор на НДФ „13 века България“, присъди призьт за 2025 година на Живка Милова, главен редактор на електронното издание за българите в Кипър „БГ Фактор“.

Наградата на НДФ „13 века България“ е признание към усилията на работещите български журналисти зад граница за съхраняване и популяризиране на националната култура и се връчва от 2013 година.

1.5. Награда „Владимир Башев“

На 19 ноември 2025 в Литературен кабинет „Владимир Башев“ беше връчена Националната литературна награда „Владимир Башев“ на младия поет Денис Олегов за неговата стихосбирка „Оправдание за съществуване“, публикувана от издателство „Отвъд кориците“ през предходната година. Денис Олегов получи и картина от Фонда – литографията „Силует“ на Андрей Врабчев.

Наградата, учредена през 1969, се присъжда за издадена стихосбирка от Националния литературен музей и НДФ „13 века България“. От 2000 година тя се

върчва на всеки две години. Литературният музей организира набирането и приемането на книгите на младите автори, осигурява шестчленното жури и организира церемонията по връчването на наградата. Фондът традиционно подsigурява произведение на визуалното изкуство.

1.6. Награда „Ралица“

Наградата, учредена през 2023 по предложение на д-р Мария Стайкова, е на името на нейната майка – Ралица Белева–Стайкова (1921 – 2005), която дълги години е работила в областта на биохимията, и се връчва съвместно с Висшия медицински институт – Пловдив.

НДФ „13 века България“ на 20 ноември 2025 връчи награда „Ралица“ на трима студенти от Висшия медицински институт – Пловдив, които са с отличен успех по дисциплина биохимия, от специалностите „Медицина“, „Дентална медицина“ и „Фармация“. Комисия от Катедрата по медицинска биохимия към института, с ръководител доц. д-р Анелия Биволарска, бе определила тримата лауреати за награда „Ралица“ за 2025. Това са студентите: Мерве Мустафа Хасан, специалност „Медицина“; Катерина Томова Георгиева, специалност „Медицина“ и Есин Шенол Сабри, специалност „Фармация“. През 2025 по предложение на дарителката – д-р Мария Стайкова, сумата, която се отпуска от дарителската партия във Фонда, е в размер на 300 евро за всеки награден. Наградите бяха връчени на специална церемония, която се състоя в Аудиторния комплекс на Медицинския университет – Пловдив.

2. Изложби

2.1. Изложби у нас

2.1.1. Изложба „Нишките на времето“ 2025

Изложбата „Нишките на времето“, организирана от Фонда, беше открита на 16 август в Самоков. В нея бяха включени творби (графика, фотография), създадени по време на Втория пленер „Нишките на времето“, който се проведе през август в града. Проектът е инициран и организиран от НДФ „13 века България“, с участието на Община Самоков, Графична база – Самоков, и галерия „Ретро Арт“.

2.2.2. Постоянна експозиция – в галерия „Гъбенски“ на НДФ „13 века България“ в Трявна, с част от творбите от колекцията на Международното биенале на стъклото, собственост на Сдружение ART REAL K.L.M.

Колекцията на Международното биенале на стъклото (IBG) съдържа близо 200 произведения на изкуството от стъкло, дело на художници от цял свят. Тази сбирка е уникална за България и е резултат от дългогодишните усилия и отдаденост на авторите към изкуството на стъклото и представя спектър от стилове, техники и творчески визии.

3. Други проекти

3.1. „Нишките на времето“ 2025 – пленер в Самоков

НДФ „13 века България“ през 2025 инициира и организира съвместно с Община Самоков, Графичната база – Самоков, и Художествената галерия „Проф. Васил Захариев“ в града второто издание на пленера „Нишките на времето“, в който участваха творци в областта на визуалните изкуства (живопис, графика, скулптура, фотография, видео и компютърна анимация). Пленерът беше проведен в периода 10 август – 2 септември 2025. В него тази година участваха български художници, между които: Мими Добрева, Гълъб Гълъбов, Георги Георгиев, Иван Милушев, Божидар Гончев и Румен Атанасов. Всички творят в областта на живописа и акварела.

И през 2025 пленерът беше обвързан с дарителската мисия на Фонда, който откупи по едно произведение от автор и го дари на Художествената галерия в гр. Самоков. Това спомогна за обогатяване на колекцията ѝ със съвременно българско изкуство. Пленерът ще продължи да се провежда всяка година в града като част от културната програма на Община Самоков.

3.2. Изложба, посветена на дарителя проф. инж. Васил Геров

Изложбата, с която Фондът отбеляза още през 2024 сто и двадесет години от рождението на проф. Васил Геров (1904 – 1985), учен, общественик, дарител на НДФ „13 века България“ и един от основателите на Техническия университет в София, продължи през цялата 2025 година. Материалите, свързани с професионалния път на дарителя бяха пресъздадени на винили, които бяха разположени на подходящо място на площада „Проф. Васил Геров“. Изложбата предизвика интерес, тъй като през цялата година беше достъпна за минаващите в квартал Лозенец, където се намира къщата, в която е живял дарителя.

3.3. „Как изкуството на Далечния изток пристъпва в България“ – изложба на Софийска градска художествена галерия, която беше открита на 15 май 2025 и, в която НДФ „13 века България“ се включи с две творби на Найдено Петков: „Китай I“ и

„Китай II“, от колекцията си. Галерията предостави на Фонда албума, който издаде по повод изложбата, за представителни цели.

3.4. **„Анастас Стайков“** – монографичната студия по проекта „Съвременно българско изкуство. Имена“, която Фондът през 2025 подготви в частта съставителство на текста, подбор и заснемане на произведенията на твореца, които ще бъдат включени в изданието. Отпечатването на монографичната студия ще бъде осъществено през 2026 и ще бъде посветено на 45-годишнината от основаването на Фонда.

IV. ПРОЕКТИ, ПОДКРЕПЕНИ ОТ НДФ „13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“

1. Проекти, подкрепени от НДФ „13 века България“ по обявена сесия

През 2025 НДФ „13 века България“ обяви сесия на тема: „Език свещен на моите деди...“ – да подкрепим изучаването на българския език в неделните училища зад граница“. За втора поредна година Фондът обяви сесия, свързана с изучаването и съхранението на родния ни език в Българските неделни училища зад граница, поради големия интерес към нея.

Чрез сесията Фондът цели да опазим езикът ни, който е богат по звучност, по изразителност и по енергия; да го обичаме и да го съхраним, като едно от най-скъпите ни наследства. Хилядолетната му история е ярко доказателство за неговата жизненост и устойчивост. Другата цел беше да се накарат младите хора да говорят българския език, да четат на български, да го разбират и не на последно място да създават творби на български.

Управителният съвет на НДФ „13 века България“ на своето 28-мо заседание, проведено на 28.04.2025, определи състава на експертната комисия, която да разгледа постъпилите проекти по сесията, както следва: Райна Манджукова – Изпълнителен директор на Изпълнителната агенция за българите в чужбина към Министеръра на външните работи; Николай Николов, главен експерт в Дирекция „Образование на българите зад граница и училищна мрежа“, Министерство на образованието и науката, и д.н. Силва Налбантян-Хачерян – Директор на Дирекция „Международно сътрудничество, европейски програми и регионални дейности“ в Министерство на културата. За резерва в състава на комисията УС одобри г-жа Йоанна Драгнева, Главен експерт в дирекция „Българска общност и информационна дейност“, в ИАБЧ към Министеръра на външните работи.

По предложение на доц. д-р Тодор Чобанов, Заместник-министър на културата, г-жа Силва Налбантян-Хачерян, бе заместена от Катрина Красиминова Колева, Държавен експерт към Дирекция „Културно наследство, музей и изобразителни изкуства“ в Министерство на културата. Г-жа Райна Манджукова бе заместена от г-жа Йоанна Драгнева.

Максималният размер на финансиране за един проект беше до 6 000 лв. Общият размер на финансовите средства за спечелилите проекти по сесията беше 26 000 лв. Условието за участие изискваше кандидатите да са в списъка на Българските неделни училища в чужбина за учебната 2024/2025 към Министерство на образованието и науката.

По сесията кандидатстваха общо 22 проекта. Комисията разгледа всеки проект поотделно. След проведените разисквания, изказани мнения и съображения за проектите, тя взе решение да бъдат подкрепени 5 (пет) проекта, които Управителният съвет одобри. В таблицата са посочени подкрепените проекти и размера на финансова помощ от Фонда.

№ по ред	Вх. номер, дата	Кандидатстваща организация	Наименование на проекта	Бюджет на проекта (лв.)	Отпусната сума от Фонда (лв.)
1	РД-29-188/ 05.06.2025	Културно – просветно дружество „Будители“, Атина, Гърция: Българско неделно училище „Св. Св. Кирил и Методий“	„Криворазбраната цивилизация“	6 000	Искана сума: 4 800 ; отпусната: 4 656
2	РД-29-219/ 23.06.2025	Малко българско училище в Чикаго, САЩ, Българско неделно училище „Малката България“	„Текстове за четене с разбиране за ученици от 3 клас на БНУ“	6 980	5 584
3	РД-29-220/ 24.06.2025	Асоциация „Български език – език европейски“ Българско училище „Кирил и Методи“, Париж, Франция	„Шест песни за работа с деца от начален етап на БНУ, на нива А1-А2 по български език“	7 500	6 000

4	РД-29-240/ 30.06.2025	Асоциация на българите в Тарагона „България“ – Тарагона, Испания Българско неделно училище „Свети Седмочисленици“	„Приказки край огнището“	4 700	3 760
5	РД-29-242/ 30.06.2025	Асоциация на Българи и творци на изкуството „Требол“ и Българско неделно училище „Азбукарчета“, Мадрид, Испания	„В Патилянско царство“	7 848	6 000
Общо:				33 028	26 000

Проектът „Криворазбраната цивилизация“, не беше осъществен, тъй като Културно-просветно дружество „Будители“, Атина, Гърция, което представлява Българското неделно училище „Св. Св. Кирил и Методий“, се отказа от изпълнението му и не прие финансовата помощ от Фонда, – времето за отчитане на проекта не удовлетворяваше БНУ.

Всички подкрепени проекти бяха интересни и полезни за децата. Те спомагат да се запазва връзката с България, като не само се обогатява културния календар на всяко от кандидатстващите БНУ, но на практика децата се насърчават да изучават родния език, да пишат на български, да творят. Всички спечелили проекти ще бъдат отчетени през 2026 година.

2. Проекти, финансово подкрепени от НДФ „13 века България“ извън сесията – парични дарения, осъществени със средства от бюджетната субсидия

През отчетния период Фондът подпомогна финансово проекти на различни организации, извън обявената сесия, със средства от Бюджетната субсидия на НДФ „13 века България“ за 2025 година:

2.1. Дигитализация на аналогови аудиозаписи на журналистката Калина Канева, свързани с нейните мемоари от разговорите с акад. Дмитрий Лихачов, както и известните ѝ факти, относно паметника на Светите братя Кирил и Методий, – точно копие на паметника пред Народната библиотека, поставен в гр. Мурманск, който НДФ „13 века България“ през 1990 подарява на мурманчани за тяхната инициатива и честването Деня на славянската писменост в Русия, съгласно договор №РД-13-18/26.03.2025 г. – 3 000 лв.

2.2. **„За буквите – О писменехъ“** – юбилейният брой на Кирило-Методиевския вестник, на Университета по библиотекознание и информационни технологии (Уни БИТ), който се издава във връзка с 75-годишнината на университета, развитието на библиотекознанието и информационните науки, дигитализацията и опазването на културното наследство, и е с безспорна научна и публицистична цел, съгласно договор №РД-13-25/23.04.2025 г. – 4 000 лв.

V. ПРОЕКТИ И СЪБИТИЯ, ОСЪЩЕСТВЕНИ В ЗАЛА „ПРОФ. ВАСИЛ ГЕРОВ“ В СОФИЯ И РЕГИОНАЛНИТЕ ЦЕНТРОВЕ В САМОКОВ, ТРЯВНА И СЛИВЕН

Културната програма на Фонда през 2025 включваше:

1. Зала „Проф. Васил Геров“ в сградата на Централно управление на НДФ „13 века България“

1.1. „Приказки от палитрата“ – изложба

От 18 септември до 15 октомври 2025 Художничката Теофана Манева представи свои живописни произведения в зала „Проф. Васил Геров“. Експозицията включваше над двадесет творби, които авторката е създала през последните две години. Теофана Манева споделя, че от малка е била мечтателка: „Имах щастието да израсна в семейство, в което светът на приказките беше на почит. Детството ми беше изпълнено със смели герои, русалки, духове, самодиви и змейове от приказките на прадядо ми професор Николай Райнов.“

1.2. „Манастирските Ловища“ – игрално-документален филм

Филмът е създаден в рамките на проекта „Археосвят“ и е реализиран с подкрепата на Столична община. Изследва бита на средновековния българин през призмата на ловните му умения – като прозорец към неговата връзка с природата, уменията за оцеляване и духовните му ценности. След прожекцията на 14 октомври 2025, се състоя кратка дискусия и неформална среща с екипа на филма. Реализацията на документалния разказ се осъществи благодарение на съдействието на Регионалния исторически музей в София.

2. „Сарафска къща“, Самоков

2.1. „Вечер на народното творчество“

На 27 март 2025 в Сарафската къща се проведе тържество, посветено на народното творчество, с участието на ученици от Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“,

Самоков. „Най-скъпоценният плод“, „Мързеливата снаха“, „Момче и вятър“, Хитър Петър ням“ бяха част от урока по драматизация, свързан с българските народни приказки. Събитието е включено в инициативите на училището, организирани по повод 225-годишнината от основаването му.

2.2. „Пейзажи от Самоков“ – изложба живопис на Георги Клисарски

Изложбата се откри на 4 юни 2025 и включените в нея творби са част от колекцията на Явор Аврамов. Георги Клисарски (1949 – 2020) е роден в Самоков, бил е дълги години учител и създава живопис, като любими негови теми са свързани с природата на региона – пресъздава планините, горите, рилските езера, изобразява цветя и морски пейзажи. Много от своите картини той дарява на училища и детски градини в региона.

2.3. Връчване на награди на ученици

На 6 юни 2025 бяха връчени награди на ученици от Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“ в Самоков. Те са отличени в различни олимпиади, състезания и конкурси, организирани от училището през учебната 2024/2025 година. Училището се грижи за децата и наред с академичните знания им предоставя възможност за участие в разнообразни извънкласни дейности, спорт, занимания с културна насоченост, които помагат за цялостното им развитие.

2.4. „Училище мое с детство вълшебно“

Това е темата на празненството, което се състоя на 24 юни 2025 в Сарафската къща, организирано от Основно училище „Христо Максимов“, Самоков. Четвъртокласници от училището представиха специална музикална програма. Събитието беше подготвено по повод успешното завършване на учебната година. Антоанета Николова, директор на училището, връчи удостоверенията за завършен четвърти клас.

2.5. Изложба с творби от II Пленер „Нишките на времето“

На 16 август 2025 се откри изложба с творбите от Втория пленер „Нишките на времето“, организиран от НДФ „13 века България“, съвместно с Община Самоков и самоковската галерия „Ретро арт“.

2.6. Тържество за връчване на отличия на съвременни будители

На 31 октомври 2025 Община Самоков организира тържество, посветено на Деня на народните будители. Кметът инж. Ангел Джоргов връчи отличия на учители, творци, читалищни дейци, обществени личности, които са с принос за българската култура и

знание. Събитието традиционно се провежда в „Сарафската къща“, която е сред забележителностите в града.

2.7. „Празнувай с нас Рождество“

На 19 декември 2025 се състоя празненство, посветено на най-светлия християнски празник Рождество Христово. Ученици от трети и седми клас на Основно училище „Христо Максимов“ в Самоков представиха пред учители, родители и деца стихове и песни в музикално-поетичната композиция „Празнувай с нас Рождество“.

3. Галерия „Гъбенски“, Трявна

Постоянната експозиция с творби от стъкло в галерия „Гъбенски“, привлича интереса на тревненската общественост. Тя се реализира в сътрудничество между Фонда и Сдружение ART REAL K.L.M. – основният организатор на IBG, и с подкрепата на Министерството на културата на Република България. Със своето разнообразие от форми и стилове, тя демонстрира както високи художествени постижения, така и предлага на посетителите възможност да се запознаят с изкуството от стъкло и да оценят неговата роля в съвременната ни култура.

НДФ „13 века България“ продължи да развива своята дейност на втория етаж на галерия „Гъбенски“, като организира изложби, представяния на книги и други значими културни събития.

3.1. Галерия „Гъбенски“ посрещна своя дарител Златко Паунов

На 4 април 2025 се състоя среща с дарителя Златко Паунов, проф. д-р Милена Братоева, д-р Мона Каушик, д-р Канчан Шарма, преподаватели по специалност „Индология“ на Факултета по класически и нови филологии към Софийски университет „Св. Климент Охридски“ и представители на Фондация „Девъм“.

Чрез НДФ „13 века България“ Златко Паунов прави на няколко пъти дарения за тревненската общественост, а през 1995 – значително по обем дарение за Музея на азиатското и африканско изкуство в Трявна, който е единствен по рода си на Балканския полуостров. Майката на твореца е от този регион и г-н Паунов винаги се е впечатлявал от възрожденския дух и култура на града.

3.2. „С дъх на пролет“

Празничният концерт, посветен на Великденските празници, се състоя на 24 април 2025. Събитието бе организирано от НДФ „13 века България – Галерия „Гъбенски“,

със съдействието на Народно читалище „Съединение 1933“, с. Кисийците. Участваха вокална група „Детелини“ към читалището и вокална група „Алгара“ от Трявна.

3.3. „Тийноватор“ клуб в Трявна

През 2025 клубът продължи своята дейност и всяка сряда в галерията реализираше своята програма, предназначена за ученици от 10-ти до 11-ти клас. С помощта на двама ментори и допълнителни лектори учениците се учеха да развиват умения за креативност, предприемачество и работа в екип.

3.4. Честване на 15 август – Денят на независимостта на Индия

Фондация „Девъм“ постави началото на своя проект за инвентаризиране и дигитализиране на избрани кадри от живота и творческия път на Златко Паунов – скулптор и дарител на НДФ „13 века България“. На 15 август в галерия „Гъбенски“ бяха показани автентични фотоси от ателието на художника. Скулпторът, който е колекционер на източно изкуство многократно пътува в Югоизточна Азия и Африка. Той е автор на скулптурата „Махатма Ганди“, която е монтирана в Сан Франциско, САЩ. В ателието си в Ню Йорк Златко Паунов прави множество експерименти, преди да я представи в завършен вид на публиката.

3.5. Поетично-музикален рецитал

На 16 август 2025 се проведе музикално-поетично матине с участието на Галина Москова и Валентин Ангелов. Техният дует „Тюркоаз“ е създаден към Литературния клуб „Асен Разцветников“ при Народно читалище „Напредък 1869“ в Трявна. Поетичният рецитал включваше стихове от сборниците „Капчици възък и жива вода“ и „До кръв и след пепел“ и продължи с концерт от авторска музика, която изненада приятно публиката и гостите на галерия „Гъбенски“.

3.6. „Одисеята на един духовен номад – щрихи към портрета на Златко Паунов“

На 13 декември 2025 беше представена изложбата „Одисеята на един духовен номад – щрихи към портрета на Златко Паунов“. Експозицията предлага над 40 архивни фотоси, заснети през втората половина на 70-те години на миналия век, когато творецът е пътувал из Азия с идеята да пътешества, да открива, за да споделя.

3.7. Благотворителен концерт в галерия „Гъбенски“

На 16 декември 2025 в галерия „Гъбенски“ се състоя благотворителен концерт в подкрепа на отец Неделчо Марков от Трявна, организиран от екипа на Детска

градина „Светлина“, съвместно с хор „Еуфоника“ при НЧ „Пенчо Славейков – 1871“ в Трявна.

Концертът беше с конкретна кауза. Организаторите подредиха коледен базар, в който изложиха картички и декорации, изработени от децата. Всички събрани средства бяха дарени на семейството на отец Неделчо за продължаване на неговото лечение. На събитието присъства и г-жа Юлия Влаева, директор на Регионалното управление на образованието.

4. ЕК „Хаджи-Данчови къщи“, Сливен

4.1. „Чудеса от вълнени нишки“ – творческа надпревара за второкласници

На 29 април 2025, се състоя вечер, посветена на българските традиции и занаяти с участието на ученици от Средно училище „Константин Константинов“ в града. Събитието бе организирано от Обществено дарителски фонд – Сливен (ОДФ – Сливен), и с участието на Читалище „Дружба 1993“.

Инициативата се проведе в залата на къща №1 в етнографския комплекс. Освен ученици участваха и родители, които показаха умения в обработка на вълна, тъкане, плетене, пеене.

4.2. „Тайните на старинен Сливен“

Образователното състезание за учениците от трети клас на началното училище „Васил Левски“ в града се проведе с подкрепата на ОДФ – Сливен. Децата участваха в организираната викторина, към която беше включен и занимателен модул – подреждане на пъзели с фотоси на „Хаджи-Данчовите къщи“.

4.3. XI Пленер на виното

Единадесетият пленер на виното стартира на 18 юли 2025 в етнографския комплекс. По традиция, пленерът се организира от Фонда и с подкрепата на Обществено дарителски фонд – Сливен, който осигурява материалите за творците. В пленера участваха изявени художници от града: Дора Куршумова, Габриела Стефанова, Теодора Михалева, Пеньо Иванов и Антон Кънчев. Те работиха с платна формат: 90x90 и 90x60 см.

4.4. Изложба с творби от XI Пленер на виното

На 18 август в двора на Етнографския комплекс беше открита и еднодневна изложба с творби от XI Пленер на виното. Част от платната бяха дарени от семейството на сливения художник Марин Подмолков. В изложбата беше включена и картина на Марин Подмолков, който е първият директор на художествената гимназия в Сливен,

оставил е трайна следа в културния живот на града и е участвал в първото издание на Пленера на виното и за съжаление, починал в края на 2024 година.

В началото на месец септември, в продължение на две седмици, картините бяха изложени в галерия „Седем“ в Сливен.

4.5. Представяне на книга

На 9 октомври в Къща №1 в Етнографския комплекс беше представена книгата „Българските кремъчни пушки в Османската империя XVII – IX век. Произход и производство, видове, производствени центрове – Сливен и Габрово“. Авторите Огнян Добриков и Виолин Калчев предложиха на присъстващите интересни факти около създаването на монографията, в която двамата правят цялостно проучване на създаването на манифактурното производство на огнестрелното оръжие в Османската империя.

Авторите са изследвали експозициите и фондовете на повече от петдесет български музея, както и множество частни сбирки и колекции, свързани с темата. Консултанти на книгата са историците-османисти: доц. д-р и.н. Гергана Георгиева, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“; д-р Николай Тодоров, директор на Регионалния исторически музей в Силистра; д-р Алджан Джефер от Историческия музей в Омуртаг. Книгата, с издател Огнян Добриков, разглежда произхода, създаването и производството на българските кремъчни пушки, както и появата на най-големия оръжеен център за коване на цеви в Османската империя – Сливенския. Събитието беше организирано от Обществено дарителски фонд – Сливен.

4.6. Заснемане на част от документален филм

На 19 декември, по инициатива на Регионалната библиотека „Сава Доброплодни“, Сливен, в ЕК „Хаджи-Данчови къщи“ беше заснета част от документалния филм, подготвян във връзка с 205-годишнината от рождението на Сава Доброплодни – един от първоучителите в региона с принос за оформяне облика на българската култура и просвета и, който е патрон на библиотеката.

VI. ФИНАНСИ

Годишният финансов-счетоводен отчет на Националния дарителски фонд „13 века България“ за 2025 г. е изготвен в съответствие със следните законови и подзаконови актове: Закон за Националния дарителски фонд „13 века България“; Закон за счетоводството; Закон за юридическите лица с нестопанска цел; Закон за корпоративното подоходно облагане; Закон за данъците върху доходите на физическите лица; Закон за местните данъци и такси; Данъчен осигурителен процесуален кодекс; Закон за данък върху добавената стойност; Кодекс за социалното осигуряване; Закон за здравното осигуряване; Кодекс на труда; Национални стандарти за финансови отчети за малки и средни предприятия и всички приложими законови и подзаконови актове, касаещи счетоводното отчитане на дейността на Фонда.

Фондът има утвърден индивидуален сметкоплан, който е съобразен с приложимото законодателство, относно счетоводното отчитане на дейността. Прилага се двустранно счетоводно записване на база мемориално – ордерната система с автоматизирана обработка на счетоводната информация на основата на документалната обосновааност, съгласно утвърдената счетоводна политика, като се прилагат съответните софтуерни продукти.

Счетоводната информация се архивира на електронен и хартиен носител и се съхранява в предвидените от Закона за счетоводството срокове.

А. ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Годишният финансов отчет на НДФ „13 века България“, съгласно Закона за счетоводството – чл. 37, ал. 1, т. 4, подлежи на задължителен независим финансов одит. На своето 30-ото заседание, проведено на 20.10.2025 г., Управителният съвет одобри предложението на дружество „Брейн Сторм Консулт – ОД“ ООД за проверка и заверка на годишния финансов отчет на НДФ „13 века България“ за 2025 година. В изпълнение решение №4 от дневния ред на заседанието е сключен договор №РД-13-77/12.11.2025 г. с одитиращото дружество „Брейн Сторм Консулт – ОД“ ООД.

Годишният финансов отчет на НДФ „13 века България“ за 2025 ще бъде заверен от регистрирания одитор г-жа Теодора Георгиева, управител на дружество „Брейн Сторм Консулт – ОД“ ООД, след като УС приеме Годишния отчет за дейността на Фонда за 2025 г., който се изготвя съгласно Глава седма от Закона за счетоводството.

Одитът ще бъде заверен в съответствие с приложимите Национални счетоводни стандарти. Предмет на одиторска заверка на НДФ „13 века България“ към 31.12.2025

г. ще бъдат: Баланс; Отчет за приходите и разходите; Отчет за паричните потоци по прекия метод; Отчет за собствения капитал.

ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ

Стойностният праг на дълготрайните материални активи във Фонда е определен съгласно нормите на чл. 50 от ЗКПО в размер на 700 лв. Под този праг закупените активи не притежават характеристики на дълготрайни активи и се изписват като текущ разход в момента на придобиването им и предаването им за експлоатация.

Фондът амортизира дълготрайните си материални активи, като прилага линеен метод на амортизация и амортизационни норми, определени въз основа на предполагаемия полезен срок на годност на активите към датата на придобиване. Прилаганите годишни амортизационни норми от Фонда за счетоводни и данъчни цели, по основни групи дълготрайни материални активи, както следва:

Видове дълготрайни материални активи		Амортизационни
		норми
		31.12.2025
Сгради и съоръжения	-	4%
Компютри, софтуер, периферни устройства	-	50%
Автомобили	-	25%
Всички останали амортизируеми активи	-	15%

СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС на Фонда за 2025 година

АКТИВ

РАЗДЕЛ А – „НЕТЕКУЩИ (ДЪЛГОТРАЙНИ) АКТИВИ“

I ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ са в размер 2 001 хил., както следва:

1. Дълготрайни материални активи (земи и сгради): 366 хил. лв.
 - ✓ Земи – 128 хил. лв.
 - ✓ Сгради – 238 хил. лв.
2. Съоръжения и други – 27 хил. лв.

II ДЪЛГОСРОЧНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

1. Дългосрочни инвестиции – 1 608 хил. лв.

РАЗДЕЛ Б „ТЕКУЩИ (КРАТКОТРАЙНИ) АКТИВИ“ са в размер на 4 302 хил., както следва:

I. Материални запаси - общ размер 21 хил. лв. и включват следните активи:

1. Книги, издания на НДФ „13 века България“ – 16 хил. лв.;
2. Книги предадени от НДФ „13 века България“ на консигнация – 5 хил. лв.;

II. ВЗЕМАНИЯ – в размер на 2 072 хил. лв., в това число:

1. **Вземане от банки с отнет лиценз – Корпоративна търговска банка**, в размер на 2 029 945.56 лв. В сметката е начислен срочния депозит в размер на 1 501 251.00 USD, съгласно Договор за индивидуален срочен депозит, наш №96А/09.12.2013 г. (техен №8798/09.12.2013 г.), сключен между НДФ „13 века България“ и Корпоративна търговска банка АД, и начислената лихва към 22.04.2015 г. е в размер на 38 538,84 USD, или общо: в размер на 1 539 789.84 USD. В таблицата са показани получените суми от разпределения и салдото по сметката към 31.12.2025 г.:

Наименование	Дата	Вал. курс	Сума щ. долари	Сума лева
• Вземане от банки с отнет лиценз	31.12.2016	1.79007	1 539 789.84	2 756 331.60
• Постъпили суми от разпределения	13.01.2019	1.76264	179 737.20	316 811.90
• Постъпили суми от разпределения	14.10.2020	1.66454	145 852.58	242 777.38
• Постъпили суми от разпределения	06.08.2021	1.65650	86 430.07	143 171.35
• Постъпили суми от разпределения	28.11.2022	1.88677	8 082.15	15 249.08
• Постъпили суми от разпределения	19.11.2025	1.68853	4960.72	8376.33
• Общо постъпили суми от разпределения	Към 31.12.2025		420 101.99	718 009.71
• ОСТАТЪК ЗА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ	към 31.12.2025		1 114 727.13	2 029 945.56

2. „Вземания по съдебни спорове“ – в размер на 24 563.88 лв. по следните партии:

• ВИП Индустри ООД – договор за наем РД-13-24/21.03.2019	2 040.00
• „Неостил“ ЕООД – договор за наем №72/18.10.2013	14 629.79
• „Неостил“ ЕООД – договор за наем №РД-13-4/17.01.2018 и Анекс №1 – РД-13-104/04.07.2019	7 894.09

3. Други вземания в размер на 200.00 лв. както следва:

- Издателски проект „Българско изкуство. Имена“ в размер на 200 лв.

III. „Инвестиции“ – „Движими ценности“

1. Други инвестиции в размер на 992 хил. лв., представляват дарени и закупени през годините картини, художествени произведения и скулптури с цел попълване на колекцията на Фонда от произведения на изкуството.

IV. Пари и парични еквиваленти са в общ размер на 1 217 хил. лв.

Счето-водна сметка	НАИМЕНОВАНИЕ	ВИД СМЕТКА	ВИД ВАЛУТА	СУМА ВЪВ ВАЛУТА	ВАЛУ-ТЕН КУРС	СУМА лв.
501	Каса в лева	Каса	BGN			0.00
5032	„Юробанк България“ АД	Разплащателна сметка	BGN			1 217

Общата сума на актива за 2025 година е в размер на 6 303 хил. лв.

СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС НА ФОНДА за 2025 година**ПАСИВ****РАЗДЕЛ А – СОБСТВЕН КАПИТАЛ****I. ЗАПИСАН КАПИТАЛ**

В пасива на баланса се съдържа основния капитал, резервите, дългосрочните и краткосрочните задължения на Фонда. Основният капитал е в размер на 546 хил. лева.

II. РЕЗЕРВИ

Резервите са размер 5 732 хил. лв., включват посочените в актива на баланса собствени парични средства и дълготрайните материални активи.

ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ А – ЗАПИСАН КАПИТАЛ И ДРУГИ РЕЗЕРВИ

Сума в размер на 6 278 хил. лв.

РАЗДЕЛ Б - ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Общата сума по раздел Б. ЗАДЪЛЖЕНИЯ в баланса е в размер на 25 хил. лв.

„Задължения към доставчици – дължима сума в размер на 758.16 лв.:

• „ШЕЛ България“ ЕАД	227.18
• „Янки“ ЕООД	384.00
• „Овергаз Мрежи“ АД	293.17
• „Спиди“ АД	19.32
• „Топлофикация София“ АД	-47.04
• „Софийска вода“ АД	-70.85

„Разчети за данъци по ЗКПО“ – сметката е заведена аналитично с кредитно салдо в размер на 270.17 лв., както следва:

• Данък върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 1 – представителни разходи	166.35
• Данък върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 2 – социални разходи в натура	103.82

„Разчети с бюджета“ – дължима сума в размер на 1 524.62 лв.:

• ДДС за внасяне – дължим данък добавена стойност към 31.12.2025 г. по Справка – декларация за месец декември 2025 г.	1 524.62
---	----------

„Други кредитори“ – задължения на Фонда в размер на 20 321.46 лв., към физически лица и фирми за предоставени депозити за наеми и други към 31.12.2025 г., както следва:

№	Наемател	Договор №	Внесен депозит
1	Вера Стоянова Давидкова - гараж № 3 и гараж №4 - ул. "Родопски извор" №60, гр. София	РД-13-141А/01.12.2024	340.00
2	Ели Рафаелова Коен - ап. №11,ет.3, вх. Б - ул. "Дунав" №3, гр. София	РД-13-143/20.12.2024	1666.67
3	Красимир Карачоров гараж №60 - ул. "Родопски извор" №60, гр. София	РД-13-108/05.09.2024	200.00
4	Росен Добрев Добрев - гараж №29 - ул. "Родопски извор" №60, гр. София	РД-13-60/01.06.2022 Анекс №РД-13-48 от 15.05.2024	193.33
5	Ангел Димов Вълчев - гараж №11 - ул. "Родопски извор" №60, гр. София	РД-13-94/19.10.2022 Анекс РД-13-126 от 30.09.2024	190.00
6	Стантекс ЕООД, апартамент №1, ул. Оборище №1, гр. София	РД-13-16/20.02.2024	2444.79
7	ИнтелБГ 24 ЕООД, Офис №1, ул. Родопски извор №60, гр. София	РД-13-65/30.05.2024	3866.67
8	Стефан Александров Грънчаров, апартамент №21, ет.6, ул. Милин камък №14, гр.София	РД-13-90/25.07.2024	333.33
9	ЛАМП БГ ООД, Гараж № 54, ул. Родопски извор №60, гр. София	РД-13-20/01.04.2025	166.67
10	Темпълтън Сълюшанс България ЕООД , Гараж №74, ул. Родопски извор №60, гр. София	РД-13-24/22.04.2025	500.00
11	Ремар Инвест ЕООД – Офис - 20 кв.м. , гр. София, пл. „Проф. Васил Геров“ 1	РД-13-36/17.06.2025	500.00
12	Владислав Наумов Киперов - Гараж №9, ул. Родопски извор 60, гр. София	РД-13-57/26.08.2025	200.00
13	Катмон ЕООД - Гараж №73, ул. Родопски извор №60, гр. София	РД-13-38/01.07.2025	500.00
14	Димитър Симеонов Търпов - Гараж №53, ул. Родопски извор №60, гр. София	РД-13-26/23.04.2025	200.00
15	АДАМАНТ ХАУС ЕООД - хотел и ресторант на ул. Родопски извор №60, гр. София	РД-13-35/11.06.2025	9020.00

Общата сума на ПАСИВА в баланса на фонда за 2025 г. е в размер на 6 338 хил. лв.

ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

Основна част от годишното счетоводно приключване на Фонда е Отчетът за приходите и разходите за 2025, който се изготвя съгласно Приложение №2 към СС №9.

ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА:

Общия размер на приходите е 1 375 хил. лв., които са както следва:

РАЗДЕЛ А. ПРИХОДИ ОТ РЕГЛАМЕНТИРАНА ДЕЙНОСТ:

Т.1 - Приходи от дарения под условие – 133 хил. лв.

Т.2 - Приходи от дарения без условие – 107 хил. лв.

Т.3 - Други приходи – 1 135 хил. лв., в т.ч.:

- Приходи от наеми – 126 хил. лв.;

- Други приходи – 1 009 хил. лв.

РАЗХОДИ

I. РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

Общият размер на разходите за дейността е 1 132 хил. лв. Те са групирани по раздели, като разходи за дейността и финансови разходи, както следва:

РАЗДЕЛ А. - РАЗХОДИ ЗА РЕГЛАМЕНТИРАНА ДЕЙНОСТ

Т.1 - Разходи за дарения в размер на 137 хил. лв.

Т.2 - Други разходи в размер на 278 хил. лв.

Общо разходи за регламентирана дейност в размер на 415 хил. лв., в т.ч.:

РАЗДЕЛ Б. - АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ

- *Административните разходи за 2025 г. са в общ размер на 715 хил. лв., които включват:*
 - ✓ Разходите за материали, горива, електроенергия, външни услуги, данъци и такси, телекомуникационни и пощенски разходи, застраховки, възнагражденията на служителите, осигурителни вноски, разходи за СБКО, разходи за регионални ръководства, командировки и други по параграфите на утвърдения бюджет на Фонда за годината в размер на 670 хил. лв. лв.
 - ✓ Начислената амортизация на дълготрайните активи на Фонда в размер на 45 хил. лв.

II. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ

Финансовите разходи са в размер на 2 хил. лв. и са формирани основно от банковите такси.

Резултатът от дейността на Фонда за 2025 е положителен. Сумата, която превишава приходите над разходите е в размер на 243 хил. лв.

Приложение:

Годишен финансов отчет на НДФ „13 века България“, е изготвен съгласно Националните счетоводни стандарти към 31.12.2025 г. и съдържа следните приложения:

- Баланс;
- Отчет за приходите и разходите;
- Отчет за паричните потоци по прекия метод;
- Отчет за собствения капитал.

Приложение №1 към СС 1

СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС НДФ 13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ към 31.12.2025 г.

АКТИВ			ПАСИВ		
Раздели, групи, статии	Сума (хил. лв.)		Раздели, групи, статии	Сума (хил. лв.)	
	текуща год.	предходна год.		текуща год.	предходна год.
а	1	2	а	1	2
Б. НЕТЕКУЩИ (дълготрайни) АКТИВИ			А. СОБСТВЕН КАПИТАЛ		
II. Дълготрайни материални активи			I. Записан капитал	546	546
1. Земи и сгради, в т.ч.:	366	382	IV. Резерви		
- земи	128	128	4. Други резерви	5 732	5 781
- сгради	238	254	Общо за група IV:	5 732	5 781
2. Машины, производствено оборудване и апаратура			ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "А"	6 278	6 327
3. Съоръжения и други	27	29	В. ЗАДЪЛЖЕНИЯ		
Общо за Група I:	393	411	4. Задължения към доставчици в т. ч.	1	-
II. Дългосрочни финансови активи			до 1 година	1	-
1. Дългосрочни инвестиции	1 608	1 801			
Общо за група II:	1 608	1 801	8. Други задължения, в т.ч.:	24	11
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "Б"	2 001	2 212	до 1 година	14	1
			над 1 година	9	10
В. ТЕКУЩИ (краткотрайни) АКТИВИ			ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "В"	25	11
I. Материални запаси			до 1 година	16	11
1. Стоково-материални ценности	21	30	над 1 година	9	10
Общо за група I:	21	30	Г. ФИНАНСИРАНЕ		

II. Вземания					
1. Други вземания в т. ч.	2 072	2 356			
над 1 година	2 055	2 356			
<i>Общо за група II:</i>	2 356	2 356			
III. Инвестиции					
1. Други инвестиции	992	991			
<i>Общо за група III:</i>	992	991			
IV. Парични средства, в т.ч.:					
1. Парични средства в брой		3			
2. Парични средства в безсрочни сметки (депозити)	1 217	746			
<i>Общо за група IV:</i>	1 217	749			
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "В"	4 302	4 126			
Г. РАЗХОДИ ЗА БЪДЕЩИ ПЕРИОДИ					
	-				
СУМА НА АКТИВА (Б + В)	6 303	6 338	СУМА НА ПАСИВА (А +В + Г)	6 303	6 338

Приложение № 2 към СС9

**ОТЧЕТ ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ
НА НДФ „13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“
за 2025 година**

Наименование на разходите	Сума – хил. лв.		Наименование на приходите	Сума – хил. лв.	
	текуща година	преходна година		текуща година	преходна година
а	1	2	а	1	2
I. Разходи за дейността			I. Приходи от дейността		
A. Разходи за регламентирана дейност			A. Приходи от регламентирана дейност		
1. Дарения	137	157	1. Приходи от дарения под условие	133	147
2. Други разходи	278	107	2. Приходи от дарения без условие	107	106
ВСИЧКО А	415	264	3. Други приходи	1 135	76
Б. Административни разходи	715	696			
Общо за група I	1 130	960	Общо за група I	1 375	329
II. Финансови разходи			II. Финансови приходи		
1. Други разходи по финансови операции	2	2			
Общо за група II	2	2			
			Общо за група II	0	0
V. Общо разходи	1 132	962	V. Общо приходи	1 375	329
VI. Резултат	243		VI. Резултат		633
Всичко (V + VI)	1 375	962	Всичко (V + VI)	1 375	962

Приложение № 4 към СС9

НДФ „13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИЯ ПОТОК ЗА 2025 ГОДИНА

(хил. лева)

Наименование на паричните потоци	Текущ период	Предходен период
а	1	2
I. Наличност на паричните средства в началото на периода	749	1 335
II. Парични потоци от нестопанска дейност		
A. Постъпления от нестопанска дейност		
Получени дарения под условия	126	1145
Получени дарения без условия	106	106
Други постъпления	1 188	110
Всичко постъпления от нестопанска дейност	1 420	631
Б. Плащания за нестопанска дейност		
Изплатени дарения	41	68
Изплатени заплати с/ка 4211 + с/ка 454	502	456
Изплатени осигуровки	147	136
Плащания по банкови и валутни операции	2	2
Плащания за услуги	195	142
Други плащания	65	143
Всичко плащания за нестопанска дейност	952	947
В. Нетен паричен поток от нестопанска дейност	468	(586)
IV. Наличност на парични средства в края на периода	1217	749
V. Изменение на паричните средства през периода	486	(586)

Приложение № 4 към СС 1

ОТЧЕТ
за собствения капитал
НДФ 13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ
към 31.12.2025 г.

(в хил. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Записан капитал	Премии от емисии	Резерв от последващи оценки	РЕЗЕРВИ				Финансов резултат от минали години		Текуща печалба / загуба	Общо собствен капитал
				целеви резерви				Неразпределена печалба	Непокрита загуба		
				Законови	Резерв, свързан с изкупени собствени акции	Резерв съгласно учредителен акт	Други резерви				
1. Салдо в началото на отчетния период	546						5 781				6 841
2. Резултат за текущия период							243				243
3. Други изменения в собствения капитал							-292				-292
4. Салдо към края на отчетния период	546						5732				5732
5. Собствен капитал към края на отчетния период	546						5732				5732

V. Отчет за административните приходи и разходи на НДФ „13 века България“ за 2025 година

На 28-ото заседание на Управителния съвет на НДФ „13 века България“, проведено на 28.04.2025 г., беше приет бюджет за управление на административните приходи и разходи на НДФ „13 века България“ за 2025 година.

1. Приходната част на отчета по бюджета за 2025 г. е в размер на 970 хил. лв. Този приход съдържа:

- приходи от наеми на имуществото – 126 хил. лв.;
- други приходи, съгласно чл. 15, ал. 1 от Закона за НДФ „13 века България“ – 843 хил. лв.;

- други приходи, съгласно чл. 15, ал. 2 от Закона за НДФ „13 века България“ – 1 хил. лв.;

2. Разходната част на бюджета за 2025 г. е в размер на 670 хил. лв. Разпределението на разходите по групи е както следва:

- за заплати и възнаграждения на персонала по трудови правоотношения – 384 хил. лв.;

- възнаграждения по договор за управление на Изпълнителния директор и обезщетения, съгласно Кодекса на труда за служители, наети по трудово правоотношение – 112 хил. лв.;

- социално-осигурителни вноски – 79 хил. лв.;

- материали, горива и електроенергия – 21 хил. лв.;

- външни услуги: данъци, такси, застраховки, телефонни и пощенски услуги, текущи ремонти и други – 47 хил. лв.;

- други разходи – фонд СБКО, разходи за регионалните центрове, предметни дарения и командировки – 27 хил. лв.

Приложение №5

ОТЧЕТ

на НДФ „13 века България“ към 31.12.2025 г.,

съгласно утвърдения Бюджет за административни разходи за 2025 г.

по т. 3 от 28-ото заседание на УС на Фонда, проведено на 28.04.2025 г. - в лева

№ по ред	ПОКАЗАТЕЛИ	БЮДЖЕТ за 2025	ОТЧЕТ за 2025	Разлика в лева /к. 3 - к. 4/
1	2	3	4	5
I	ПРИХОДИ			
1	Приходи от наеми на имущество	95 000	126 113	-31 113
2	Други приходи, съгл. чл.15, ал.1 от Закона за НДФ "13 века България"	750 000	842 625	-92 625
3	Приходи от отчисления, съгл. чл.15, ал.2, т.2 от Закона за НДФ "13 века България"	1 000	942	58
	ПРИХОДИ ВСИЧКО	846 000	969 680	-123 680
II	РАЗХОДИ			
1	Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови правоотношения	415 000	383 746	31 254
2	Други възнаграждения и плащания на персонала, в това число:	125 000	111 897	13 103
2.1	За персонала, нает по допълн.трудови и извън трудови правоотношения	97 000	91 556	5 444
2.2	Обезщетения по чл.220, чл. 222 и чл. 224 от КТ	28 000	20 341	7 659
3	Социално осигурителни вноски	86 500	79 122	7 378
3.1	Осигурителни вноски за фондовете на ДОО и ДЗПО	64 000	59 416	4 584
3.2	Здравно осигурителни вноски	22 500	19 706	2 794
4	Материали, горива и енергия в това число:	33 500	21 131	12 369
4.1	Електроенергия	20 000	13 193	6 807
4.2	Горива за превозни средства и смазочни материали	4 000	3 588	412
4.3	Вода	1 000	384	616
4.4	Краткотрайни активи	2 000	356	1 644
4.5	Консумативи и офис материали	2 500	1 489	1 011
4.6	Други материални разходи	4 000	2 122	1 878
5	Външни услуги в това число:	143 000	47 341	95 659
5.1	Телекомуникационни и пощенски разходи	6 000	2 634	3 366
5.2	Др. външни услуги - юридически, данъци, такси и др.	59 000	23 476	35 524
5.3	Текущ ремонт	8 000	3 858	4 142
5.4	Други външни услуги	70 000	17 373	52 627

6	Други разходи в това число:	42 600	27 064	15 536
6.1	Командировки в страната	1 000	160	840
6.2	Командировки в чужбина	1 000	0	1 000
6.3	Посрещане на гости и представителни разходи	3 000	1 663	1 337
6.4	Разходи за СБКО	34 600	24 024	10 576
6.5	Други разходи	3 000	1 216	1 784
	ВСИЧКО РАЗХОДИ	845 600	670 300	175 300
	ОСТАТЪК /ПРЕВИШЕНИЕ НА ПРИХОДИТЕ НАД РАЗХО- ДИТЕ/	400	299 380	-298 980

VI. БЮДЖЕТНА СУБСИДИЯ

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г. (обн. ДВ бр. 26/27.03.2025 г.), съгласно чл. 17, ал. 1 – т. 1.2.2.1, на НДФ „13 века България“ е определена субсидия в размер на 226 000 лв. На 28-ото си заседание, проведено 28.04.2025 г., Управителният съвет на НДФ „13 века България“ е приел и утвърдил разпределението на бюджетната субсидия за 2025 година по основните дейности на Фонда.

През отчетния период бюджетната субсидия е изразходвана за следните основни дейности:

ОТЧЕТ

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНАТА СУБСИДИЯ

за периода: 01.01.2025 г. до 31.12.2025 г.

на основание чл. 17, ал. 1 - т. 1.2.2.1 от Закона за ДБ на Република България за 2025

Предназначение на разходите	Утвърдена бюджетна субсидия - 28 заседание на УС от 28.04.2025 г.	Извършени разходи, съгласно утвърдената бюджетната субсидия за 2025
	Сума в лева	Сума в лева
1	2	3
1. Административни разходи	101 000	101 000
2. За финансиране и съфинансиране на проекти	120 000	120 000
3. Други разходи/разходи с еднократен характер	5 000	5 000
Обща сума: т.1 + т.2 + т.3	226 000	226 000

ГОДИШЕН ДОКЛАД

на Национален дарителски фонд „13 века България“ за изпълнение на бюджетната субсидия за периода от 1 януари 2025 до 31 декември 2025 г.

I. Извършени дейности:

През 2025 година са извършени следните основни дейности:

1. Административни разходи:

1.1. Извършени са плащания за данък недвижими имоти и такса битови отпадъци на недвижимите имоти, собственост на НДФ „13 века България“, находящи се в София, Самоков, Трявна и Сливен.

1.2. Извършени са плащания за абонамент за СОТ (сигнално охранителна техника) на имотите, собственост на Фонда, находящи се в София, Самоков, Трявна и Сливен.

1.3. Извършени са неотложни услуги за поддръжка на имотите, собственост на Фонда, находящи се в София, Самоков, Трявна и Сливен.

1.4. Извършени са плащания за данък МПС, застраховка „Гражданска отговорност“ и застраховка „Каско“ на служебните автомобили на Фонда.

1.5. Извършено е плащане за изготвянето на експертна пазарна оценка за отдаване под наем на недвижими имоти, собственост на Фонда.

1.6. Извършени са периодични плащания за възнаграждения на членовете на Управителния съвет на НДФ „13 века България“ за техните участия в заседанията на Фонда.

1.7. Извършени са плащания по договор за финансов одит на Фонда за 2024 и за 2025 година; за хонорари на стенографски услуги; за участия в журита на проекти на Фонда; по договор за счетоводно обслужване и други външни услуги.

1.8. Извършена е инвентаризация на активите, собственост на Фонда, находящи се в София, Самоков и Трявна.

1.9. Извършени са услуги за абонаментно обслужване на програмни продукти, необходими за счетоводната дейност.

1.10. Извършени са плащания за поддръжка на уебсайта на Фонда и за преводи на материали на английски език.

2. За финансиране и съфинансиране на проекти

През 2025, съгласно решения на УС на НДФ „13 века България“, се финансираха различни проекти, които Фондът реализира самостоятелно или съвместно с други организации, както следва:

2.1. Четиринадесетият конкурс за Националната литературна награда за български роман на годината „13 века България“

Управителният съвет на НДФ „13 века България“ избра състава на журито на конкурса, както следва: акад. Владимир Зарев (председател), проф. дфн Валери Стефанов, Здравка Евтимова, доц. д-р Ани Бурова и доц. дн Морис Фадел.

Журито излъчи романа победител – „Тезеят в своя лабиринт. Дневникът на една П“, на Издателска къща „Хермес“.

2.2. „За буквите – О писменехъ“ – юбилейният брой на Кирило-Методиевския вестник, на Университета по библиотекознание и информационни технологии (Уни БИТ), е проектът, който Фондът подпомогна финансово.

2.3. Наградата на НДФ „13 века България“ за принос в разпространението на българската култура от българоезична медия в чужбина, връчена на 24 май 2025, съвместно с БТА, по време на Двадесетата световна среща на българските медии, и присъдена на електронното издание за българите в Кипър „БГ Фактор“.

2.4. „Език свещен на моите деди...“ – да подкрепим изучаването на българския език в неделните училища зад граница“ – сесията, която през 2025 Фондът обяви, с общ размер на финансовите средства за спечелилите проекти – 26 000 лв. Бяха подкрепени пет проекта:

2.4.1. „Криворазбраната цивилизация“ на Културно – просветно дружество „Будители“, Атина, Гърция: Българско неделно училище „Св. Св. Кирил и Методий“ (вх. №РД-29-188/05.06.2025) – сума в размер на 4 656 лв.

2.4.2. „Текстове за четене с разбиране за ученици от 3 клас на БНУ“ на Малко българско училище в Чикаго, САЩ, Българско неделно училище „Малката България“ (вх. №РД-29-219/23.06.2025) – сума в размер на 5 584 лв.

2.4.3. „Шест песни за работа с деца от начален етап на БНУ, на нива А1-А2 по български език“ на Асоциация „Български език – език европейски“ Българско училище „Кирил и Методи“, Париж, Франция (вх. №РД-29-220/24.06.2025) – сума в размер на 6 000 лв.

2.4.4. **„Приказки край огнището“** на Асоциация на българите в Тарагона „България“ – Тарагона, Испания, Българско неделно училище „Св. Седмочисленици“ (вх. №РД-29-240/30.06.2025) – сума в размер на 3 760 лв.

2.4.5. **„В Патилянско царство“** на Асоциация на Българи и творци на изкуството „Требол“ и Българско неделно училище „Азбукарчета“, Мадрид, Испания (вх. №РД-29-242/30.06.2025) – сума в размер на 6 000 лв.

2.5. **„Нишките на времето“** – Второ издание на пленера, организиран от НДФ „13 века България“, съвместно с Община Самоков, Графичната база – Самоков, и Художествената галерия „Проф. Васил Захариев“ в града.

2.6. **„Нишките на времето“** – изложба, с творби (графика, фотография), създадени по време на Втория пленер „Нишките на времето“, открита на 16 август в Самоков.

2.7. **НДФ „13 века България“ предостави парично дарение** в размер на 1 000 лв. на Община Самоков, с изричната воля: „За закупуване на материали за рисуване за децата участници в Националния детски конкурс за Националната награда „Захарий Зограф“ 2025 (договор за спомоществователство №РД-13-23/22.04.2025).

3. Еднократни разходи:

През 2025 се направиха застраховки на имуществото и недвижимите имоти, собственост на Фонда, находящи се в София, Самоков, Трявна и Сливен.

II. Постигнати резултати:

1. Чрез поддръжката на недвижимите имоти на Фонда се гарантира доброто им състояние и се спазва волята на дарителите.

2. Чрез проведените конкурси и връчени награди се подкрепи развитието на творческия потенциал на талантливите лауреати в различни области на изкуството.

3. Чрез финансирането и съфинансирането на проекти се постигнаха следните резултати:

3.1. Популяризира се дейността на НДФ „13 века България“.

3.2. Допринесе се за утвърждаването на българската култура като съвременен образ на националната идентичност.

3.3. Спомага се за опазването на културно-историческото наследство.

3.4. Подкрепя се развитието на българските творци в областта на литературата.

3.5. Насърчава се и се популяризира съвременната българска художествена литература.

3.6. Подпомага се професионалното развитие на младите български творци и учени.

3.7. Запазва се българската книжовност, традиции, култура и език.

3.8. Популяризира се творчеството на изтъкнати български творци в различни области на изкуството и културата.

3.9. Съхраняват се и се предават на идните поколения българските традиции и обичаи.

VII. ПРАВНА ДЕЙНОСТ

A. Съдебни производства

НДФ „13 века България“ е страна по следните съдебни производства:

1. Частно гражданско дело №20253530102131 на Районен съд – град Търговище, XI състав, образувано от Етажна собственост – „Родопски извор“ №60 срещу НДФ „13 века България“ по реда на чл.410 от ГПК за сума в размер на 19 800 лв., която представлява дължими месечни такси към Етажната собственост за периода 01.01.2025 – 15.12.2025 г., ведно със законната лихва до окончателно изплащане на вземането.

Фондът е възразил в срок срещу издадената заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 от ГПК, с което е оспорил вземането като недължимо и неоснователно. Заповедното производство е приключило на този етап, очаква се образуване на исково производство, в случай на подадена искова молба от страна на Етажната собственост.

2. Административно дело №20257010706769/2025 на Административен съд – София град, II отделение, 52-ри състав, образувано по реда на чл. 145 от АПК във връзка с чл. 40 от Закона за достъп до обществена информация.

НДФ „13 века България“ с жалба е оспорил Решението за предоставяне на обществена информация на Директора на дирекция ККАО при Община Пазарджик, като непълно и неточно. Исканата обществена информация е свързана с изпълнение

на дарителска воля, по отношение на дарен на Фонда недвижим имот, находящ се в с. Главиница, гр. Пазарджик. С Решение №38882/21.11.2025 г. по посоченото дело, АССГ е отхвърлил жалбата на Фонда.

3. Гражданско дело №11584/2021 г., I-29 състав на Софийски градски съд срещу „Неостил 2015“ ЕООД, ЕИК 203658030 и „Неостил“ ЕООД, ЕИК 121749438, за връщане обратно на НДФ „13 века България“ държането на собствените на Фонда недвижими имоти, които са обект на развален договор за наем №РД-13-4/17.01.2018 г., а именно: гаражи №№ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 37, 42, 55, 56, 58, 59, 73 и 74, находящи се в гр. София, ул. „Родопски извор“, 60, разположени в сутерена на жилищната сграда на кота –4,40 метра и заплащане на обезщетение за ползване в размер на 17 509, 33 лв.

С решение №6898 от 12.12.2024 г. на СГС, ГО I-29 с., влязло в законна сила на 18.02.2025 г. и издаден изпълнителен лист на 20.05.2025 г., „Неостил 2015“ ЕООД е осъдено:

- на основание чл. 108 от ЗЗД да предаде на НДФ „13 века България“ владението върху посочените по-горе недвижими имоти;

- на основание чл. 59 от ЗЗД да заплати на Фонда сума в размер на 17 509, 33 лв., представляваща обезщетение за ползване без основание на недвижимите имоти, предмет на съдебното производство, ведно със законната лихва до датата на окончателното ѝ заплащане.

- на основание чл. 78, ал.1 от ГПК да заплати сума в размер на 9873, 34 лв. – разноски по делото.

С решение №6898 от 12.12.2024 г. на СГС, ГО I-29 с., влязло в законна сила на 18.02.2025 г. и издаден изпълнителен лист на 20.05.2025 г., „Неостил“ ЕООД е осъдено: на основание чл. 78, ал.1 от ГПК да заплати сума в размер на 6198, 81 лв. – разноски по делото.

НДФ „13 века България“ е влязъл във фактическо владение на горепосочените имоти.

4. Частно гражданско дело №388/2020 г. на Районен съд - гр. Павликени

По реда на чл. 410 от ГПК срещу „Вип-Индустри“ ООД, ЕИК: 201377255, за заплащане на сума в размер 2 040 лв., дължима по договор за наем на недвижим имот №РД-13-24/21.03.2019 г. Образувано е изпълнително производство от ЧСИ – Ивелина Цанкова, рег. №896, с район на действие – Окръжен съд Велико Търново. Изпратено е писмо

към Агенцията по вписванията с искане за налагане за възбрана върху недвижимия имот.

5. Частно гражданско дело №1079/2021 г. на Районен съд – Велико Търново по реда на чл. 410 от ГПК срещу Фондация „Свети Козма и Дамян“ ЕИК БУЛСТАТ: 104104928 за заплащане на сума от 3 000 лв. – възстановяване на предоставена парична сума и 900 лв. – неустойка, поради неизпълнение на договорно задължение по чл. 5, 6 и чл. 7. от раздел II на договор за спомоществователство №РД-13-95/01.07.2019 г., сключен между НДФ „13 века България“ и Фондация „Свети Козма и Дамян“. Има издаден изпълнителен лист.

6. Образувани са заповедни производства по реда на чл. 410 от ГПК пред Софийски районен съд срещу „Неостил“ ЕООД, ЕИК 121749438, както следва:

6.1.Образувано е дело по чл.410 от ГПК пред Софийски районен съд – ч. гр.д. №35552/2022 г., 64 с. за дължимите наемни цени – 14 629,79 лв., по договор за наем №72/18.10.2013 г. **Има издаден изпълнителен лист.**

6.2.Образувано е дело по чл.410 от ГПК пред Софийски районен съд – ч. гр.д. №35551/2022 г., 22 с. за дължимите наемни цени – 7 894,09 лв., по договор за наем №РД-13-4/17.01.2018 г. и Анекс №1 – РД-13-104/04.07.2019 г. **Има издаден изпълнителен лист.**

7. Сигнал до Софийска районна прокуратура с вх. №499720/28.10.2025 г., наш изх. №РД-30-134/28.10.2025 г. НДФ „13 века България“ е отправил искане за извършване на проверка и предприемане на съответни действия при установяване на извършени нарушения на закона, представляващи състав на престъпление, във връзка с поставяне на незаконна бариера на обект, находящ се в гр. София, ул. „Родопски извор“ 60.

Б. Извършени дейности с текущ и постоянен срок на изпълнение

1. Ежегодна проверка на наличността и състоянието на документите с постоянен срок на запазване и тези със знак „Експертна комисия“ за предходната година. Изпратен е протокол от извършената проверка от Постоянно действаща експертна комисия (ПДЕК) при НДФ „13 века България“ (изх. №РД-30-22/10.02.2025 г.).

2. Оказано е съдействие при подготовката на заседанията на Управителния съвет на Фонда.

3. Изготвяни са протоколи от заседанията на УС; извършван е контрол по изпълнение на решенията им и правно обезпечаване разпоредителните действия на УС и на Изпълнителния директор на Фонда.

4. Извършван е текущ и последващ контрол по изпълнение на сключените договори и процедури, свързани с работата на Фонда.

5. Упражняван е контрол по спазване на изискванията по защита на личните данни и вземане на мерки при откриване на нередности.

6. Организирано е участие в процедури по отдаване под наем и продажба на недвижими имоти на Фонда; възлагане на изпълнение на външни услуги, свързани с дейността на НДФ „13 века България“.

В изпълнение решенията на УС, са сключени необходимите договори за спомоществователство, за дарения, за реализиране на проекти на Фонда, свързани с обичайната дейност на Фонда и други.

Правната дейност изцяло е осъществявана в съответствие със Закона за Националния дарителски фонд „13 века България“, вътрешните правила на Фонда и действащите нормативни разпоредби в Република България. Всички законови срокове са спазвани и следени, изготвяни са съответните изискуеми документи по установения ред. Фондът не е обявявал процедури, съгласно Закона за обществените поръчки.

VIII. УПРАВЛЕНИЕ НА СОБСТВЕНОСТТА

НДФ „13 века България“ през отчетната 2025 година отговорно стопанисваше своите собствени имоти, придобити чрез дарение или построени от него, както и предоставените му за управление имоти – публична държавна собственост. Извършваше дейности по поддръжката на дворните им пространства. Фактическото състояние на недвижимите имоти е както следва:

1. Имоти държавна собственост, предоставени за управление:

1.1. Етнографски комплекс „Хаджи-Данчови къщи“, гр. Сливен

Имотът, със статут на недвижима културна ценност с местно значение, се състои от три къщи – къща №№1, 2 и 3, разположени в един двор с площ от 685 кв. м. Към къща №3 има още един двор с площ 697 кв. м. Предоставени са безвъзмездно за управление на НДФ „13 века България“, съгласно договор №174/27.06.2008 между

Областен управител на Област Сливен и НДФ „13 века България“. В имота се помещава регионалният център на Фонда. Имотът е публично достъпен, като ползването му е свързано с експозиционна дейност, каквато Фондът реализира в него; организира и провежда и други събития, с образователен и културен характер. По отношение охраната със СОТ и охранителни екипи на имуществото, Фондът е сключил анекс №1 (№РД-16-6/17.02.2023) към договора с „Общинска охрана и СОТ – Сливен“ ЕООД, с месечна цена на услугата за трите къщи в размер на 79,20 лв. с включен ДДС – общо 950,40 лева.

От Министерство на културата – Главна дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство“, Фондът получи писмо (наш вх. №РД-29-8/08.01.2025), с указания за последващи действия за недопускане на разрушителни процеси по сградата – недвижима културна ценност (НКЦ) и нейното възстановяване: да се възложи изготвяне на проект за консервация, реставрация и адаптация на сградата – НКЦ „Хаджи-Данчовата къща“. Извършено беше годишното зареждане на пожарогасителите, замерване и заземяване на ел. инсталация, и на осветеност на работното място. Фондът подаде заявление до кмета на Община Сливен (изх. №РД-30-155/25.11.2025) за издаване разрешение за отсичане и резитба на дървета в двора на комплекса.

1.2. Сарафска къща, гр. Самоков

Имотът, който е със статут на недвижима културна ценност с национално значение, се намира на ул. „Княз Дондуков“ 11, и е с площ от 2 283 кв. м. Застроен е със сграда с площ от 373 кв. м.

За осъществяване на охраната на обекта със сигнално-охранителна техника НДФ „13 века България“ през 2024 сключи договор с „ХАЙ–ТЕК СЕКЮРИТИ“ ЕООД, със срок на действие до 31.03.2027 включително (№РД-13-35/29.03.2024). Сумата, която Фондът заплаща по този договор е в размер на 300 лв. без ДДС на месец.

С писмо изх. №РД-30-59/08.04.2025 г. до кмета на Самоков Фондът подаде сигнал за нанесени щети, вследствие строителство в съседен имот, без да са спазени отстояния, както и неправомерно отводняване на покрива на съществуваща жилищна сграда – директно през оградата, в двора на Сарафската къща.

Министерство на културата съгласува изготвения от „Архитектурно бюро – Димитър Коев“ ЕООД инвестиционен проект за консервация и реставрация на „Сарафската къща“ – становище (наш вх. №РД-29-217/18.06.2025).

2. Имоти, собственост на НДФ „13 века България“, построени от Фонда:

2.1. Жилищна сграда с апартаменти, офиси, хотел, ресторант, фитнес център, подземни гаражи, котелно в гр. София, кв. Манастирски ливади – запад, ул. „Родопски извор“ №60 – „Дом на НДФ „13 века България“

Сградата е с РЗП (разгърната застроена площ) 12387.57 кв. м., разположена в поземлен имот с идентификатор 68134.1932.731, УПИ VII, кв. 6, по плана на гр. София, м. „Манастирски ливади-запад“, с площ 5 510 кв. м. Изградена е от Фонда и е въведена в експлоатация през 2004, съгласно издадено Разрешение за ползване №СТ-12-085/26.02.2004. Фондът е собственик на следните имоти в сградата:

2.1.1. Офис 1

Представява самостоятелен подобект с идентификатор 68134.1932.731.1.232, с обща площ 508.79 кв. м., с предназначение – за офис – на три нива, с отделни вход и стълбище, с 5.595% идеални части от общите части на сграда на ул. „Родопски извор“ №60, гр. София.

Фондът е сключил договор №РД-13-65/30.05.2024 с „ИНТЕЛБГ 24“ ЕООД за наем на Офис 1: първи и втори етаж (без помещението, в което се помещава архива на Фонда), с площ от 438,5 кв. м., за сума на месечния наем в размер на 4 650 лв.

Съгласно анекс №РД-13-62/25.09.2025 към договор №РД-13-65/30.05.2024 с „ИНТЕЛБГ 24“ ЕООД, застроената площ на наетия имот с идентификатор 68134.1932.731.1.232 се променя на 508,79 кв.м., а месечната наемна цена се променя на 4 554,39 лв. без включен ДДС или 5 462,27 лв. с включен ДДС, в т. ч. и 280 лв. за консумативни разходи.

2.1.2. НДФ „13 века България“ е собственик на 24 подземни гаража с номера №№1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 26, 29, 32, 37, 42, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 73 и 74, които са ситуирани в подземното ниво на сградата, на кота -4.40м. (минус четири метра и 40 см.).

Подземните гаражи с №№1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 37, 42, 55, 56, 58, 59, 73 и 74 се намират в подземно ниво на сградата с адрес: гр. София, ул. „Родопски извор“ №60.

С влязло в сила през 2025 г. решение №6896/12.12.2024 г. на Софийски градски съд, се признава собствеността на НДФ „13 века България“ върху горепосочените гаражи, вследствие образувано съдебно производство за връщане на държането им. (Преди това са били отдадени под наем на „Неостил“ ООД с договор за наем №РД-13-4/17.01.2018 и анекс №1 – с №РД-13-104/04.07.2019 г. Договорът за наем е развален по реда на чл. 6, 4, предложение трето, считано от 25.07.2020 г.).

Подземни гаражи №№1,3, 4

За подземните гаражи №3 и №4 е сключен договор за наем с Вера Стоянова Давидкова – №РД-13-141А/01.12.2024, за месечен наем в размер на 340 лв. без ДДС. През 2025 беше сключен анекс №РД-13-141А/01.12.2025 към договора за наем, като подземен гараж №3 е заменен с подземен гараж №1.

Подземен гараж №9

За срок от една година беше сключен договор за наем на подземен гараж №9 (№РД-13-57/26.08.2025) с Владислав Наумов Киперов на стойност 200 лв. на месец без включен ДДС.

Подземен гараж №11

През 2024 беше сключен анекс №РД-13-126/30.09.2024, към договор №РД-13-94/19.10.2022, за наем на подземен гараж №11 с Ангел Димов Вълчев за месечен наем в размер на 190 лв. без ДДС, с продължителност до 30.09.2026 г. включително.

Подземен гараж №26

Съгласно експертна оценка, изготвена от „Дрина“ ЕООД (№РД-29-285/03.09.2025) за отдаване под наем и продажба на недвижимите имоти на Фонда, подлежащи на тези процедури, месечният наем за гараж №26 е определен на стойност от 193 лв., а индикативната пазарна стойност за продажба на гаража е в размер на 55 900 лв.

Подземен гараж №29

За подземен гараж №29 Фондът сключи с Росен Добрев Добрев анекс (№РД-13-48/15.05.2024) към договор №РД-13-60 от 01.06.2022 г., с продължителност до 31.05.2026, за месечен наем в размер на 232 лв.

Подземен гараж №53

За подземен гараж №53 беше сключен договор за наем с Димитър Симеонов Търпов, за срок от една година, на стойност 200 лева на месец без включен ДДС (№РД-13-26/23.04.2025).

Подземен гараж №54

С „ЛАМП БГ“ ООД беше сключен договор за наем на подземен гараж №54 (№РД-13-20/01.04.2025) за срок от една година, на стойност 200 лв. на месец без включен ДДС.

Подземен гараж №59

По т. 3 от дневния ред на 31-ото си заседание, проведено на 24.11.2025 г., Управителният съвет на НДФ „13 века България“ взе решение за продажба на подземен гараж №59 срещу сума в размер на 35 000 евро.

В изпълнение решението на УС, на 9 декември 2025, с нотариален акт №37, том I рег. №4299 дело №36 от 2025 г., НДФ „13 века България“ продаде гараж №59 на Иван Любомиров Лозанов за сума в размер на 35 000 евро. Имотът бе предаден с приемо-предавателен протокол – наш вх. №РД-29-433А/09.12.2025 г.

Подземен гараж №60

Договорът за наем на подземен гараж №60 е сключен с Красимир Карачоров, (№РД-13-108/05.09.2024) за срок до 1 септември 2026, за месечен наем в размер на 200 лв. без ДДС.

Подземен гараж №73

За срок от една година Фондът сключи договор за наем (№РД-13-38/01.07.2025) на подземен гараж №73 с „Катмон“ ЕООД, на стойност 600 лв. на месец, без включен ДДС. На 9 декември 2025 НДФ „13 века България“ прие държането на гараж №73 с приемо-предавателен протокол (наш вх. №РД-29-10/07.01.2026).

По т. 3 от дневния ред на 31-ото си заседание, проведено на 24.11.2025 г., УС на Фонда взе решение за продажба на подземен гараж №73 срещу сума в размер на 69 000 евро.

В изпълнение решението на УС, на 9 декември 2025 НДФ „13 века България“ продаде гараж №73 на Атанас Бисеров Манолов, срещу сума в размер на 69 000 евро (нотариален акт №38, том I рег. №4302 дело №37 от 2025г.). Имотът бе предаден с приемо-предавателен протокол с вх. №РД-29-434А/09.12.2025.

Подземен гараж №74

За срок от една година Фондът сключи договор за наем (№РД-13-24/22.04.2025) на подземен гараж №74 с „Темпълтън сълюшънс България“ ЕООД, на стойност 500 лв. на месец без включен ДДС.

Подземни гаражи №№2,4,5,6,7,8,32,37,42,55,56,58

Посочените подземни гаражи до края на 2025 бяха свободни, т.е. те подлежат на отдаване под наем или продажба, на база експертната оценка от „Дрина“ ЕООД, (наш. вх. №РД-29-285 от 03.09.2025), за отдаване под наем и продажба на недвижимите имоти на Фонда, и съгласно взетото от УС решение – по т. 3 от дневния

ред на 31-ото заседание от 24.11.2025 – „за продажба на пет от подземните гаражи, собственост на Фонда“.

2.1.3. Апартамент №1, етаж III, със ЗП – 220,87 кв. м. и РЗП – 271,49 кв. м., се състои от: кухня, трапезария, дневна, кабинет, три спални, две бани с тоалетна, тоалетна, мокро помещение и четири тераси, както и мазе. Имотът е в състоянието, в което е предадена сградата през 2004. Подовите настилки са на циментова замазка, стените са на гипсова шпакловка.

Съгласно експертната оценка от „Дрина“ ЕООД (вх. №РД-29-285/03.09.2025), за отдаване под наем и продажба на недвижимите имоти на Фонда, бе определена индикативна пазарна стойност за продажба на апартамента в размер на 772 553 лв.

2.1.4. Апартамент №18, етаж VIII, със ЗП – 198,13 кв. м. и РЗП – 244,22 кв. м., се състои от: кухня, трапезария, дневна, кабинет, две спални, две бани с тоалетна, тоалетна, мокро помещение и две тераси, както и мазе. Имотът е в състоянието, в което е предадена сградата през 2004. Подовите настилки са на циментова замазка, стените са на гипсова шпакловка.

Съгласно горесцитираната експертната оценка от „Дрина“ ЕООД, за отдаване под наем и продажба на недвижимите имоти на Фонда, беше определена индикативна пазарна стойност за продажба на апартамента в размер на 752 995 лв.

Управителният съвет на Фонда, по т. 3 от дневния ред на 31-ото си заседание от 24.11.2025, взе решение за продажба на ап. 18, срещу сума в размер на 400 000 евро (четиристотин хиляди евро) или 782 332,00 лева (седемстотин осемдесет и две хиляди триста тридесет и два лв.), без да се начислява ДДС.

В изпълнение решението на УС на 9 декември 2025, с нотариален акт №36, том I рег. №4296 дело №35 от 2025 г., НДФ „13 века България“ продаде ап. №18 на Ангел Николов Димитров срещу сума в размер на 400 000 (четиристотин хиляди) евро или 782 332 (седемстотин осемдесет и две хиляди триста тридесет и два) лева, без да се начислява ДДС. Имотът беше предаден на същата дата с приемо-предавателен протокол (вх.№РД-29-71/11.02.2026).

2.1.5. Самостоятелно обособен подобект, състоящ се от хотел, ресторант и офис в жилищната сграда в гр. София, ул. „Родопски извор“ 60 с РЗП (разгърнатата застроена площ) от 1 712,55 кв. м.

Управителният съвет на НДФ „13 века България“, на своето 26-ото заседание от 17.03.2025, по т. 1 от дневния ред, взе решение за наемане на имота с хотел, ресторант и офис, от фирма „Адамант хаус“ ЕООД, която беше предоставила КСС за

строително-монтажни работи, съгласно оферта (вх. №РД-29-450/17.12.2024 г.), предвид факта, че е предоставена концепция и визия за наемането и стопанисването на имота. Управителният съвет възложи на Изпълнителния директор да сключи договор с „Адамант хаус“ ЕООД, чиито проект да бъде разгледан с цел одобрение на следващото му заседание.

Същевременно, Управителният съвет се разпорежи всички останали кандидати, участвали в процедурата на Фонда, които не бяха одобрени от УС, да бъдат уведомени за решението му. (Управителният съвет не одобри предложението на фирма „Мебели Ди 1“ ЕООД и не я разглежда по същество, предвид наличието на два наложени ѝ запора. Предложението на фирма „Булгарстрой груп ЕООД, също не беше одобрено предвид факта, че дружеството не бе предоставило концепция и визия за наемането и стопанисването на имота).

На следващото си 27-мо заседание от 31 март 2025, по т. 2 от дневния ред, Управителният съвет взе окончателно решение, като одобри проекта на договор за наем, който НДФ „13 века България“ да сключи с „Адамант хаус“ ЕООД за наемането на имота, както и възложи на Изпълнителния директор да извърши необходимите правни и фактически действия, съгласно взетото решение.

В изпълнение на взетите от УС решения, беше сключен договор №РД-13-35/11.06.2025 г. с „Адамант хаус“ ЕООД за отдаване под наем имота на НДФ „13 века България“ – хотел, ресторант и офис, находящ се в гр. София, кв. „Манастирски ливади – запад“, ул. „Родопски извор“ № 60.

2.2. Галерия „Гъбенски“, гр. Трявна

Имотът представлява двуетажна масивна сграда със застроена площ 312 кв. м., която се състои от: експозиционна зала и склад на първи етаж; приемна, офис и санитарен възел на втори етаж. Галерията се намира в двора на възрожденския архитектурен ансамбъл „Калинчева къща“. Фондът придобива обекта възмездно в незавършен вид от Община Трявна и достроява приемната на втория етаж. Галерията е открита през 2006, след издадено удостоверение №88/02.08.2006 за въвеждане в експлоатация на строеж „Приемна на художествена галерия „Гъбенски“ (Преустройство на съществуваща сграда). С договор №РД-13-66/03.06.2024 между Община Трявна, която е собственик, и НДФ „13 века България“ – ползвател, за срок от пет години, Общината предостави на Фонда за безвъзмездно управление пристройка с площ от 36,83 кв. м., с идентификатор 73403.501.1672.2, по кадастралната карта и кадастралните регистри на гр. Трявна. Имотът се използва по предназначение за дейността на НДФ „13 века България“.

През 2025 Фондът сключи с „Метал Секюрити Груп“ ЕООД договор за охрана на имота със СОТ – №РД-13-74/22.10.2025, с договорена годишна такса в размер на 600 лв. без ДДС. Извършено беше годишното зареждане на пожарогасителите и замерване на ел. заземяване на ел. инсталация, и на осветеност на работното място.

През 2025 беше направен ремонт на втория етаж на галерията от фирма „Масив – Трявна“ ЕООД, приет с протокол образец 19 (вх.№РД-29-316А/25.09.2025). Ремонтът включваше демонтаж и монтаж на осветителни тела, отремонтване на врати, гипсова шпакловка и боядисване на стени, укрепване на съществуващ парапет, монтаж на система за окачване на картини и други.

3. Имоти, придобити от НДФ „13 века България“ чрез дарения

3.1. Къща с прилежащ парцел, с адрес: гр. София, кв. Лозенец, пл. „Проф. Васил Геров“ 1.

В имота се помещава Централното управление на Фонда. Представлява дворно място от 644 кв. м., с належаща се в него масивна сграда, която се състои от приземен етаж, първи етаж и тавански полуетаж, със застроена площ на основата около 130 кв. м., приземен етаж от 130 кв. м., първи етаж от 130 кв. м. и тавански полуетаж от 118 кв. м. Допълнително в двора Фондът е построил масивен гараж с площ 60 кв. м.

Имотът е придобит от НДФ „13 века България“ с нотариален акт за дарение от проф. Васил Геров през 1985. Волята на дарителя е той да се ползва като галерия – приемна на Генерална дирекция на Фонда. През 2011 е открита изложбената зала „Проф. Васил Геров“. За осъществяване на охрана със сигнално-охранителна техника на обекта НДФ „13 века България“ е сключил договор №РД-13-35/29.03.2024 с „ХАЙ – ТЕК СЕКЮРИТИ“ ЕООД, със срок на действие до 31.03.2027 включително. Сумата, която Фондът заплаща по този договор е в размер на 300 лв. без ДДС на месец.

НДФ „13 века България“ сключи договор за наем с „РЕМАР ИНВЕСТ“ ЕООД (№РД-13-36/17.06.2025), на помещение – Офис, належащо се на третия етаж в сградата, със застроена площ 20,00 кв.м. Наемната цена е 500 лв. без включен ДДС на месец, за период от три години.

По заявка на Фонда, през 2025 кметът на район Лозенец издаде разрешение №67 ЕК от 25.11.2025 за резитба и премахване на дървесна растителност в границите на имота (вх.№РД-29-362/28.11.2025). В тази връзка беше одобрена и офертата на „ЕКОДИЗАЙНЕР“ ООД, която да извърши необходимата резитба и премахване на дървесната растителност в границите на имота (вх.№РД-29-37/13.11.2025). След спазването на процедурата по уведомяване на кмета и отдел „Екология“ на Район

„Лозенец“, на 4 декември бяха осъществени дейностите по резитбата и премахването на изсъхналата дървесна растителност.

Извършено беше годишното зареждане на пожарогасителите в обекта.

3.2. Апартамент №1, находящ се в гр. София, район „Оборище“, на ул. „Оборище“ №1, вх. „Б“, на първи над партерен (втори надземен) етаж.

С нотариален акт №61, том VI, рег. №6817, дело №794 от 2022, НДФ „13 века България“ е признат за собственик на апартамент №1, с идентификатор 68134.407.20.2.1, находящ се в гр. София, район Оборище, на ул. „Оборище“ №1, вх. Б, на първи над партерен (втори надземен) етаж, със застроена площ по документ за собственост от 146,38 кв. м., заедно с принадлежащо избено помещение, без посочени номер и площ по документ за собственост, но с указани граници (съседи), заедно с 5,17 % идеални части от общите части на сградата и от правото на строеж върху мястото, в която същата е построена. Според издадено „Удостоверение за определяне на площ“, реалната квадратура на прилежащото избено помещение (мазе) е 14 кв. м.

Фондът е сключил договор за наем на апартамента (№РД-13-16 от 20.02.2024) със „СТАНТЕКС“ ЕООД, за срок от три години, срещу месечен наем на стойност 1 500 евро.

3.3. Апартамент №21, ул. „Милин камък“ 14, ет.6, кв. „Лозенец“, гр. София

С нотариален акт от 1985, Хриска Вълканова, дарява на Фонда, недвижим имот в гр. София, кв. Лозенец, представляващ апартамент №21, ул. Милин Камък №14, вход „единствен“, със застроена площ 70,09 кв. м. Волята на дарителя е „Апартаментът заедно с цялото имущество, намиращо се в него, да се ползва от Института по зоология при Българската академия на науките като творческа база за по-нататъшно развитие на българската зоология“. Поради закриване на Института по зоология и отказ на неговия наследник Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН да ползва имота, Фондът е открил целева дарителска партида „За подпомагане на дейността на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН“, по която да постъпват всички средства в случай на отдаване на имота под наем. НДФ „13 века България“ е сключил договор (№РД-13-89/24.07.2024) с Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН, относно условията при отдаване под наем на апартамент №21, на ул. „Милин Камък“ №14.

През 2025 действа и сключеният договор за наем на апартамента (№РД-13-90 от 25.07.2024) със Стефан Александров Грънчаров, за срок от десет години, срещу месечен наем на стойност 400 лв. без ДДС.

3.4. Апартамент, ул. „Шипка“ 41, гр. София

Апартаментът е с административен адрес: гр. София, ул. „Шипка“ 41, ет. 3. Състои се от една стая, вестибюл, кухня, антре и сервизно помещение, с площ от 43 кв. м., заедно със зимнично помещение и таванско помещение, както и 186/10 000 идеални части от общите части на сградата и дворно място от 612,30 кв. м. Дарен е на Фонда през 1987 от Филип Илиев Павлов. Волята на дарителя е имотът да се ползва от Държавния стенографски институт за библиотека и водене на курсове по стенография и машинопис.

Тъй като институтът е закрит, Фондът може само частично да изпълни волята, поради което през 2003, сключва договор за наем с Националното сдружение на стенографите машинописците и компютърните оператори (НССМКО) за посоченото по-горе целево ползване на имота. Недвижимият имот е предоставен с конкретна воля и поради тази причина размерът на наема покрива само разходите за данъци, застраховки и за поддръжка. От 2003 до момента, от НССМКО в апартамента се провеждат курсове по машинопис и се поддържа библиотечен фонд, каквото е условието на дарението.

През 2025 беше сключен договор за наем на апартамента (№РД-13-13/11.03.2025) с НССМКО за срок от три години, срещу месечен наем на стойност 100 лв. без ДДС.

3.5. Апартамент на бул. „Ситняково“ 73-79, гр. София

Апартаментът с административен адрес: гр. София, бул. „Ситняково“ 73-79, ет. 5, ап. 45, е с обща квадратура 115,50 кв. м., заедно със зимнично помещение, както и 2,232% идеални части от общите части на сградата и 2,165% идеални части от правото на строеж върху държавна земя, върху която е изграден. Дарен е на Фонда през 1987 от Катя Стоянова Башева и Вера Лалева Ганчева и съгласно тяхната воля се ползва от Националния литературен музей, към който е изграден музея на Владимир Башев.

3.6. Апартамент №11, ул. „Дунав“ 3, гр. София

Имотът се намира в гр. София, м. „Центъра“, ул. „Дунав“ 3, вх. Б, ет.3, със застроена площ по документ за собственост от 89.66 кв. м., заедно с избено помещение и таванско помещение, заедно с 11,358/100 ид. части от общите части на сградата и от

мястото, образуващо урегулиран парцел II-ри, квартал №502 по плана на гр. София. През 2016 със свое решение Върховният Касационен съд признава за установено, че НДФ „13 века България“ е собственик, на основание договор за дарение от 1985, на $\frac{1}{2}$ идеална част от имота. С нотариален акт за покупко-продажба от 2018, НДФ „13 века България“ придобива другата $\frac{1}{2}$ идеална част от имота. Волята на дарителката Анна Николова Консулова е апартаментът да се ползва за целите на ДОО „Фонд 13 века България“ – Генерална дирекция, а при положение, че се продаде, получената сума да се използва от СУ „Климент Охридски.“

Фондът е отдал имота под наем с договор (№РД-13-143/20.12.2024) на Ели Рафаелова Коен за срок от 3 (три) години, считано от 1 февруари 2025, срещу месечна наемна цена в размер на 2 000 лв.

3.7. Дворно място от 550 кв. ул. „Мала Кория“ №23, кв. Княжево, район „Витоша“, гр. София

Имотът е дарен на Фонда през 1984 от Тома Йосифов Костов като неурегулирано дворно място от 550 кв. м., което представлява реална част от имот 357, кадастрален лист 561 – нов, целият имот от 865 кв. м. , намиращ се в землището на гр. София, Княжево, м. „Александров мост Клисурата“. Имотът е в съсобственост със Славка Томова Никова. Към момента са образувани два имота на мястото на стария с идентификатори съответно – 68134.1896.1014 с площ от 523 кв. м., и 68134.1896.1013 – с площ от 376 кв. м. С обявление по преписка с вх. №РВТ16-ВК08-1227-9 от 14.12.2020 до заинтересованите лица и общественост, Район Витоша, Столична община съобщи, че съгласно заповед №РВТ21-РД09-153/16.08.2021 на Кмета на Район „Витоша“ ще се проведе обществено обсъждане на Комплексен проект за инвестиционна инициатива за обект „Модернизация на железопътен участък София – Перник – Радомир“ – част от Трансевропейската транспортна мрежа в обхвата на Подучастък 1.1 Централна гара София – Владая от проектен км 1+220 до км 15+332 по Път 1 на 15.09.2021 г. Проектът „Модернизация на железопътен участък София-Перник-Радомир“, е обявен за обект с национално значение с Решение на Министерски съвет №509/08.07.2011 и е част от Трансевропейската транспортна мрежа и част от Ориент/Източен Средиземноморски коридор на Основната транспортна мрежа, състояща се от 9 определени като стратегически важни и основни коридори.

Фондът е непосредствено засегнато лице при реализация на комплексния проект, тъй като се предвижда изграждане на пътно съоръжение – подлез, преминаващо директно през съсобствения му имот. Реализираното на проекта ще доведе до

провеждане на отчуждителна процедура спрямо имота. С посочената заповед бе дадена възможност за изразяване на писмено становище по проекта в срок до 23.09.2021. В посочения срок, НДФ „13 века България“ изрази своето становище, с което възрази срещу реализиране на Комплексен проект за инвестиционна инициатива. През май 2023 беше отправено писмо-запитване до кмета на Район „Витоша“, относно предоставянето на актуална информация за предприетите стъпки по осъществяването на горепосочения проект. С вх. №РД-29-225/13.06.2023 беше получен отговор от Главния архитект на Район „Витоша“, че писмото е изпратено по компетентност до Генералния директор на ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“.

3.8. Дворно място, Община Червен бряг

Имотът представлява дворно място от 865 кв. м., заедно с построената в него едноетажна, полумасивна жилищна сграда и паянтова лятна кухня. Той е дарен на Фонда през 1988, като волята на дарителя е къщата да се използва за културни и обществени нужди от Община Червен бряг. НДФ „13 века България“ е предоставил имота на Община Червен бряг и съгласно дарителската воля той се ползва за Общинска библиотека, към която е създадена и музейна сбирка в памет на дарителите.

През май 2023 беше отправено писмо-запитване до кмета на Община „Червен бряг“, дали имотът се ползва съгласно волята на дарителите – за културни и обществени нужди на Община Червен бряг. С писмо наш вх.№РД-29-205/25.05.2023 кметът на Община „Червен бряг“ ни уведоми, че имотът се ползва съгласно волята на дарителите – за културни и обществени събития на Община Червен бряг.

3.9. Жилищна сграда, гр. Павликени

Дареният на Фонда през 1986 имот представлява две стаи от първия етаж на двуетажна жилищна сграда, находяща се в гр. Павликени, пл. „Българо-съветска дружба“ 12, без дворното място, върху което е построена сградата. Волята на дарителя е той да бъде ползван за клуб на „Българо-съветска дружба“ в гр. Павликени. Имотът се ползва за клуб от местна структура на Дружеството за приятелство с народите на Русия (приемник на ДБСД).

Фондът отправи запитване до кмета на Община „Павликени“ през май 2023 дали имотът се ползва съгласно волята на дарителите – за клуб на „Българо-съветска дружба“. С писмо вх.№РД-29-230/19.06.2023 Фондът беше уведомен, че имотът се ползва съгласно волята на дарителите, а именно – за клуб на „Българо-съветска дружба“.

3.10. Празно дворно място в гр. Бухово

Имотът се намира в гр. Бухово, представлява 334/665 идеални части от празно дворно място, цялото състоящо се от 665 кв. м. и е дарен на Фонда през 1987. Волята на дарителя е дареният имот да се ползва от Народно читалище „Просвета“, гр. Бухово. В изпълнение на дарителската воля, същият е бил предоставен за ползване на читалището в гр. Бухово, но на 08.09.2010 читалището подписва нотариално заверена декларация за отказ от право на ползване.

В отговор на заявление, с наш вх.№68-00-502 от 18.05.2023 (изх.№68-00-502/25.05.2023 г. на ГИС София) Фондът получи удостоверение относно УПИ XXII-36, кв. 5а, по стар план за регулация на м. „с. Бухово“, одобрен със заповед №5022/02.09.1954, заедно с комбинирана скица за пълна или частична идентичност.

3.11. Имот в с. Оризаре

Имотът се намира в с. Оризаре, област Бургаска. Представлява дворно място от 850 кв. м., заедно с построената в него едропанелна жилищна сграда със застроена площ от 102,90 кв. м. Дарен е на Фонда през 1987 от Мария Ангелова Илиева, чрез пълномощника си Васил Ангелов Илчев при условие дарителката до края на живота си да живее в имота. През 2023 е извадена скица на поземления имот от АГКК с №15-482210-05.05.2023. С писмо изх. №РД-30-65/05.05.2023 Фондът отправи запитване до кмета на Община „Несебър“ и кмета на село „Оризаре“, относно нерегламентирано присъствие (обитаване) на двора и постройката в него, което беше установено при извършен оглед на място от служител на Фонда на 28 април 2023.

С приемо-предавателен протокол вх. №РД-29-220 от 07.06.2023 е приета експертна оценка за актуализация на цените за отдаване под наем и продажба на недвижимите имоти на Фонда, подлежащи на тези процедури. Съгласно решение 2 и 2.2 по т. 4 от дневния ред на 7-ото заседание на УС на НДФ „13 века България“ от 26.06.2023, беше проведена процедура за продажба на имота в с. Оризаре за цена не по-ниска от 27 180 лв. без ДДС, съгласно изготвен от „МММ“ ЕООД доклад за оценка на пазарната стойност и пазарен наем.

IX. НДФ „13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“ И ПАРТНЬОРИ

1. Национален музей „Земята и хората“

На 14 юли 2025 изпълнителният директор на НДФ „13 века България“ – Бисера Йосифова, и директорът на Национален музей „Земята и хората“ – Светлана Енчева, подписаха меморандум за сътрудничество (№РД-13-40/14.07.2025). Той отразява посоката, по която двете организации ще си партнират през следващите пет години. НДФ „13 века България“ е в основата на създаването на музея, като е осигурил основните експонати – колекцията от „Гигантски кристали от Бразилия“ на Илия Делев, дарител на Фонда, който през 1985 безвъзмездно предоставя на България своя лична колекция от уникални гигантски кристали, с волята да бъде създаден музей в столицата.

НМ „Земята и хората“ е създаден през 1986 изцяло с дарения на български и чуждестранни физически и юридически лица в НДФ „13 века България“. Цялостната реализация на музея, включително реставрацията и адаптацията на сградата, която е построена в края на XIX в., като част от тогавашната военна работилница (арсенал), е осъществена с парични средства на НДФ „13 века България“. През годините, Фондът е правил и други дарения на музея. На 9 юли 1986 Фонд „13 века България“ прави дарение от 1 унция злато, съгласно волята на дарителя – княз Лобанов-Ростовски. На 25 май 2015 НДФ „13 века България“ дарява бижута от благородни метали, скъпоценни и полускъпоценни камъни, сувенири, изработени от минерали на обща стойност 72 127,50 лв. Музеят постоянно представя дарението от Фонда в своята постоянна експозиция, а указателната табела за приноса на НДФ „13 века България“ за създаването на музея и до днес е разположена на видно място при централния му вход.

На база подписаното споразумение за сътрудничество, НДФ „13 века България“ през 2026 година ще организира своя дарителска инициатива, с която цели да спомогне за набиране на необходимите средства за реконструкция на музея.

На 19 юни 2025 изпълнителни директор на НДФ „13 века България“ беше поканен от ръководството на НМ „Земята и хората“, на откриването на изложбата „Нови постъпления 2025“. В експозицията бяха представени най-новите постъпления в музея и връчване на свидетелства за дарения.

2. Български дарителски форум (БДФ)

През годината Фондът продължи партньорството си с Българския дарителски форум. На общото събрание, организирано от БДФ на 18 юни 2025, присъстваше представител на НДФ „13 века България“, упълномощен от Изпълнителния директор на Фонда.

БДФ бе домакин и на организираната на 29 май 2025 от Фондация „Св. Св. Кирил и Методий“ закуска за дарители на тема: „Международни партньорства – добри практики, възможности и филантропия без граници и предизвикателствата днес“, специално за членове на БДФ. На срещата, на която беше поканен НДФ „13 века България“, присъства негов представител. Бяха обсъдени интересни теми, свързани с дарителството и добрите практики в тази насока.

3. Изпълнителна агенция за българите в чужбина

Фондът си партнира с Изпълнителната агенция на българите в чужбина на база сключен договор между двете организации (№РД-13-146/13.12.2019). През 2025 Агенцията оказва съдействие на НДФ „13 века България“ при разпространението на обявата за сесията „Език свещен на моите деди... - да подкрепим изучаването на българския език в неделните училища зад граница“ 2025.

4. ДКИ към министъра на външните работи

Държавният културен институт към министъра на външните работи през 2025 отбеляза своята 20-годишнина от основаването на института с тържество, което се състоя на 29 май в Центъра за съвременно изкуство Топлоцентра. Екипът на НДФ „13 века България“ цени високо ползотворното партньорство между двете институции, които си партнират през годините на база сключен договор за сътрудничество (№РД-13-24/21.04.2023 г.) и се радва на съвместна дейност, която е свързана с реализация на общи идеи и проекти.

5. Други институции

5.1. Софийски университет „Св. Климент Охридски“

От 3 до 4 юни 2025 в Конферентната зала и Аулата на СУ „Св. Климент Охридски“ се състоя Форум „Индийски калейдоскоп: меката сила на Индия“, с академичен семинар, срещи с гости, творчески работилници и демонстрационни занятия, на който присъстваха експерти от Фонда, иницииран от СУ и Посолството на Индия в България, с подкрепата на Фондация „Девъм“, Клуб „Приятел на Индия“ и Индологическа фондация „Изток-Запад“.

Събитието беше организирано от преподаватели по Специалност „Индология“ към университета, чиито представители през месец май посетиха и Галерия „Гъбенски“ в Трявна, заедно с дарителя на Фонда Златко Паунов. Обсъдени бяха възможности за съвместно организиране на изложби в галерията на Фонда.

Семинарът бе възможност за представянето на богатата и многолика индийска културна традиция и нейната роля в изграждането на образа на Индия. Бяха оповестени различни проучвания върху аспекти от индийската култура и влиянието на страната в международен план. Акцентът беше върху връзките на Индия с България и приемането и присъствието в българската обществена и културна среда на възникнали в индийската действителност идеи и практики.

Х. ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ

1. През отчетната 2025 Националният дарителски фонд „13 века България“, чрез поддръжката на недвижимите си имоти и спазване на дарителската воля, целогодишно гарантира доброто им състояние.
2. Чрез проведените конкурси, организирани събития и осъществени инициативи Фондът успя да подкрепи развитието на творческия потенциал на талантливите лауреати в различни области на изкуството.
3. Чрез своята дарителска дейност спомогна за обогатяването на колекциите на български музеи с творби от съвременното българско изкуство, както и с актуални издания от различни жанрове, свързани с българската и световната история, култура, литература.
4. Чрез финансовата подкрепа на проекти на Българските неделни училища зад граница, по обявената от Фонда сесия за българския език, организацията доказва, че има начин да се изучава, съхранява и предава на идните поколения българския език, тъй като темата за родния език е широкообхватна и предоставя възможност за творчество в различни области на културата.
5. Чрез финансирането и съфинансирането на проекти, на други организации, които кандидатстваха за финансова подкрепа, беше постигнато:
 - популяризиране на дейността на НДФ „13 века България“;
 - утвърждаване на българската култура, като съвременен образ на националната идентичност;
 - опазване на културно-историческото ни наследство;

- подкрепя развитието на българските творци в областта на литературата и изкуствата;
- насърчаване като цяло и популяризиране на съвременната българска художествена литература;
- подпомагане професионалното развитие на децата, подрастващите, студентите, младите български творци и учени;
- подпомагане запазването на българската книжовност, традиции, култура и език, и особено по отношение децата от Българските неделни училища зад граница;
- популяризиране творчеството на изтъкнати български художници, изпълнители и творци в различни области на изкуството и културата;
- съхраняване на българските традиции и обичаи.

XI. ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Информационната политика на НДФ „13 века България“ през 2025 беше изцяло съобразена с плана на Фонда и организирани и реализирани проекти. Направленията, в които тя се разгърна бяха няколко.

Публикации във връзка с дейността на Фонда

През отчетния период Фондът продължи да захранва с публикации рубриките на официалния си сайт, като за тях редовно бяха подготвяни материали, свързани с дейността му, информация за проекти, подпомагани от Фонда и за събития, провеждани в регионалните му центрове.

Във всички тях се акцентираще основно върху отличителните характеристики на Фонда – коректност, прозрачност, честност. Основната имиджова роля на всеки пиар текст целеше да се изгражда и поддържа публичния образ на Фонда, като отговорна организация и да се фокусира вниманието предимно върху отделни компоненти: какво предлага и какво конкретно прави в приоритетните сфери на действие, чиито рамки са очертани от Закона за НДФ „13 века България“. Акцентът беше и върху имиджовата характеристика „дарителство“, регионалните центрове на Фонда, като културни забележителности от национално и местно значение, дарители и дарения. По този начин се целеше да се постигне най-вече нужната познаваемост.

Общо за годината бяха изпратени към БТА, БНР, медии, министерства и организации, за публикуване 70 информационни текста.

Намерените публикации в медиите, свързани с отразяването дейността на Фонда, са разгледани по-долу. Публикации, с негативно отношение към организацията през годината не бяха открити.

Медийно партньорство

Сътрудничеството с Българската телеграфна агенция продължи през цялата 2025 година. На база сключеният договор №РД-13-66 от 02.08.2021, от Фонда периодично се подаваше информация към БТА за събития и инициативи на организацията. През 2025 на сайта на БТА са публикувани над 70 информации, свързани с инициативи на Фонда.

Медийното партньорство с БТА се поддържаше и по повод състоялата се Двадесета Световна среща на българските медии, която започна в Националния пресклуб на агенцията в столицата и продължи в Клисурския манастир „Св. св. Кирил и Методий“. Темата беше „Медии и знание“ и в заключителния ден се състоя конференция по проекта на БТА „Европа на Балканите: Заедно чрез знание“. НДФ „13 века България“ направи специално дарение на представителите на всички българоезични медии, които присъстваха по време на форума – монографични студии, които са издания на Фонда по проекта му „Съвременно българско изкуство. Имена“. Събитието бе отразено с над 30 публикации в медиите.

През 2025 Фондът продължи успешно комуникацията си и с Българското национално радио, като периодично се подаваше информация за събитията и дейността му за сайта на радиото.

От Програма „Христо Ботев“ изразиха готовност да бъдат официален партньор на НДФ „13 века България“ при реализирането на пленера „Нишките на времето“ през 2026 година. Споделиха, че следят с интерес този проект и увериха Фонда, че неговото трето издание ще получи нужното внимание и медийно отразяване, за да може информацията да достигне до почитателите на изкуството и обществеността. Дейността на Фонда беше представена през годината и с интервюта на изпълнителния директор на НДФ „13 века България“, излъчвани в реално време по програма „Хоризонт“ на БНР.

НДФ „13 века България“ сключи договор с Фондация „Въпреки“, издател на сайта за култура и изкуство „Въпреки.com“, за медийно отразяване дейността и събитията на Фонда през 2026 година, със специализирани журналистически материали (№РД-13-81/24.11.2025 г.).

Тематични рекламно-информационни материали и интервюта

През 2025 за уеб сайта на НДФ „13 века България“, в рубриката „Неразказани истории“, бяха подготвени и публикувани общо 12 материала и интервюта, във връзка с различни събития, организирани от Фонда.

По повод откриването на паметната плоча на дарителката на Фонда Вера Ганчева – на 28 април 2025, Изпълнителният директор Бисера Йосифова даде интервю за БНР, в предаването „Радио кафе“, със заглавие „На 28 април, понеделник – възпоменателен знак в памет на Вера Ганчева ще бъде открит пред дома ѝ“, в което разказа за приносът на проф. Вера Ганчева като литературен изследовател, критик, есеист, преводач, университетски преподавател и издател. „С поставянето на паметна плоча пред дома ѝ НДФ „13 века България“ не само отбелязва 82 години от рождението на интелектуалката, за която културата на България бе мисията на живота, но и отдава заслужена почит към личността ѝ.“ – изтъкна Бисера Йосифова, и допълни: „Този възпоменателен знак е най-малкото, което може да се направи от хората, които все още мислят за културата и имат памет.“

На церемонията по откриването на паметния знак бяха поканени широк диапазон културни дейатели, представители на катедра „Скандинавистика“ към СУ „Св. Климент Охридски“, от Съюза на преводачите, столичният кмет Васил Терзиев, представители на Министерството на културата и други. Присъстваха представители от Посолството на Кралство Швеция у нас; г-н Калин Вельов, заместник-министър на културата; г-н Мирослав Боршош, министър на туризма, близки и приятели.

Интервю с Председателя на журито акад. Владимир Зарев, предназначено специално за уеб сайта на Фонда, рубриката „Неразказани истории“, в което той сподели впечатлението си от работата на журито, виждането си за състоянието на българския роман и по-специално за младото поколение български автори и за влиянието, което оказва световната литература върху тяхното творчество. Интервюто бе публикувано на 20 май 2025.

Интервю с автора на отличения в конкурса роман „Тезеят в своя лабиринт. Дневникът на една П.“, на Красимир Димовски, за рубриката „Неразказани истории“, в което той сподели мисли за романа, за свободата на българския писател, за бъдещето на българския роман, за новите си проекти и за това, къде в днешно време трябва да търсим духовното.

Във връзка с организираната от Фонда сесия „Език свещен на моите деди...“ – да подкрепим изучаването на българския език в неделните училища зад граница“ 2025,

Министерство на образованието и науката и Държавна агенция на българите в чужбина с готовност разпространиха информацията за обявената от Фонда сесия. В състава на журито, което разгледа и оцени кандидатстващите проекти по сесията, беше включен и експерт от МОН. На уебсайта на Фонда в рубриката „Неразказани истории“ бяха подготвени публикации, свързани със спечелилите подкрепа по сесията проекти.

През месец октомври 2025 Фондът откри възпоменателен знак на своя дарител проф. Васил Геров в родното му с. Скалско. Събитието е във връзка с неговата 120-годишнина от рождението. На откриването присъстваха: Трифон Пачев, кмет на Община Дряново; Диляна Джеджева, заместник-кмет; Николай Стефанов, кметски наместник в с. Скалско; Мирослава Лилова, Председател и Антоанета Ставрева, Секретар на НЧ „Развитие – 1869“ в Дряново; Минка Георгиева, Председател на НЧ „Светлина – 1922 в с. Скалско; представители на НДФ „13 века България“, журналисти и жители на Скалско. След откриването на паметната плоча, присъстващите посетиха и гроба на проф. Васил Геров, където има надгробна плоча на професора, поставена специално със средства на Фонда.

Печатни информационни издания

През 2025 беше подготвена и издадена актуална двуезична брошура (на български и английски език) с рекламна цел, която представя „Сарафската къща“. Обектът е архитектурна забележителност, която се стопанисва от НДФ „13 века България“. Освен за семеен дом на прочутата еврейска фамилия Арие, в миналото къщата е използвана и като банка и търговска канцелария. Една от дарителските кампании на НДФ „13 века България“ е за реставрация на Синагогата в Самоков.

Специално за Галерия „Гъбенски“ в Трявна в началото на годината беше изработен банер, с информация за постоянната експозиция на избрани творби от колекцията на Международното биенале на стъклото в регионалния център на Фонда, с цел по-голяма информираност на посетителите на галерията.

За изложбата „Пейзажи от Самоков“ на Георги Клисарски Фондът отпечата рекламни листи с информация за изложбата и за автора, които бяха на разположение на журналистите и гостите по време на откриването ѝ на 4 юни.

През 2025 логото на Фонда присъстваше целогодишно на сайтовете на партньорите, на сайтовете на организациите, получили финансиране от Фонда, както и на официалните им рекламни материали.

Обобщено за годината, комуникацията с медиите се водеше активно, последователно, без проблемно. Фондът разчиташе преди всичко на собствения си кадрови и финансов ресурс. Своевременно се подготвяха и подаваха актуални информации към медиите, партньорите и към един по-широк кръг аудитория за всички дарения, национални награди и конкурси, изложби, както и за подпомаганите от Фонда проекти.

По отношение интересът на медиите към дейността на Фонда през 2025, се отчете устойчивост, причина за която бе натрупаният през последните години положителен имидж. Конкретни събития на Фонда се следяха с интерес и се отразяваха положително.

1. Медии, популяризирали дейността на Фонда през 2025

Българска телеграфна агенция; Българско национално радио, Българска национална телевизия – предаванията, специализирани за култура, литература и книжна култура: „Денят започва с култура“, „Рецепта за култура“ (БНТ 2), и „Библиотеката“ (Канал 1), „100% будни“, БНТ1; Дарик радио; Българско национално радио; Електронни сайтове: сайта за култура и изкуство „Въпреки.com“, ArtSofia, Площад Славейков, Културни новини, Дневник, Аз чета, Новините днес, Литературата днес, Епицентър, Вчас, 19 минути, Топвести, Епицентър, Блиц.bg, Софияпрес, Bulbox, Топвести, Импресио.bg, Dromomania.bg, Travelwithmagi – magi, Литературен вестник, Култура.bg, Радио Благоевград, „Канал 6“, Сливен, TNS – Телевизия Трявна, goTryvna.bg и Трявна България, БТА – кореспондент за Сливен, „Сливен Нюз“, „Сливен Нет“, „Наблюдател“, INFO туризъм Сливен, БТА - Самоков, Вестник „Приятел“, „Самоков 365“, „СамоковИнфо“ и „СамокоВест“, Телевизионен канал „Рила“, Самоков, „Тревненска седмица“ и други.

2. Медийно отразяване на проекти и събития на Фонда през 2025:

2.1. Връчването на **Националната награда за български роман на годината „13 века България“ 2025** на 19 май в Софийска градска художествена галерия беше отразено с 119 броя публикации в социалните мрежи (Фигура 1.).

По време на церемонията г-жа Бисера Йосифова, изпълнителен директор на НДФ „13 века България“, благодари на журито и обяви наградения роман. Г-н Георги Султанов, заместник-министър на културата, връчи наградата на автора на спечелилия роман – „Тезеят в своя лабиринт. Дневникът на една П“ на Красимир Димовски.

Сред присъстващите на събитието бяха членове от УС на Фонда; Пламен Славов, Секретар по духовност и култура към Президентството; доц. д-р Петко Стефановски, Управител на Националната здравно осигурителната каса; Снежана Йовева-Димитрова, Директор на Държавен културен институт към министъра на външните работи; Райна Манджукова, Изпълнителен директор на Държавна агенция за българите в чужбина; авторите на номинираните през 2025 и предишни години романи; много журналисти.

Пространно и задълбочено представяне на спечелилия роман „Тезеят в своя лабиринт. Дневникът на една П“ в конкурса на Фонда предложи сайтът „Въпреки.com“, придружено със снимки от Стефан Марков, което завършва с информацията: „Национален дарителски фонд „13 века България“ всяка година връчва наградата с цел подпомагане, популяризиране и стимулиране развитието на българската художествена литература. Призът се връчва от 2011 година по идея на тогавашния изпълнителен директор на НДФ „13 века България“ художника и преподавател в НХА проф. Греди Асса.“.

Площад „Славейков“ публикува също обширен материал за отличения в конкурса на Фонда роман, както и интервю с автора Красимир Димовски под заглавие: „Красимир Димовски: Неграмотността е опасна, трябва да е подсъдна“.

2.2. Наградата на НДФ „13 века България“ за принос в разпространението на българската култура от българоезична медия в чужбина беше отразена с 31 публикации.

2.3. „Нишките на времето“ 2025 – второ издание на пленера, който се инициира и организира от Фонда.

Медиен партньор на Втория пленер „Нишките на времето“ беше програма „Христо Ботев“ на БНР. Проектът притежава устойчиви характеристики и показатели, което се дължи на няколко основни фактора: освен, че премина с голям успех; получи висока оценка от културната общественост на града, от специалистите и от самите участници в събитието; имаше висок и устойчив интерес от страна на публиката (местна и гостуваща); ангажираност и участие на местни структури в организацията на пленера, както и провеждане на съпътстващи събития, свързани с изяви на ученици от специализираните учебни заведения в града, и не на последно място „Нишките на времето“ единодушно се оцени от участниците и широката публика, като знаково събитие, което заема съществено място в културния календар на град Самоков. Пленерът беше отразен специално от кореспондента на БТА в Самоков, както и от местните медии.

2.4. **За всички предметни дарения**, направени от Фонда, включително и книги през годината, своевременно е изпращана информация до медиите и дарителският му жест беше отразен с нужното внимание с 45 публикации.

2.5. По инициатива на Фонда, до Министерство на културата беше изпратено предложение дарителят на НДФ „13 века България“ Иван Кънев да е сред наградените творци с наградите „Златен век“ на МК. В него беше изтъкнат приносът на Иван Кънев като живописец и график, значението на цялостното му творчество, неговите безспорни заслуги към българската култура, както и помощта му като дарител на Фонда.

2.6. Събитията на Фонда, организирани и осъществени в столицата и в регионалните му центрове, са отразени през годината с над 140 (сто и четиридесет) публикации.

2.7. **Интервю** и заснемане. На 25 април 2025 екип от БНТ 2, Регионален телевизионен център – Благоевград, засне документи, предоставени от Фонда, във връзка с дарителя Иларион Астинов – част от документалния филм, който регионалният център в Благоевград подготвяше, за живота и делото на акад. Астинов.

2.8. **Интервю** по БНТ 2 с Бисера Йосифова и академик Владимир Зарев, Председател на журито за наградата за роман на годината „13 века България“ 2025, излъчено на 3 май 2025, в предаването „Рецепта за култура“ – „За номинациите за „Роман на годината“ на НДФ „13 века България“, в което Изпълнителният директор на Фонда представи състава на журито в тазгодишния конкурс, говори за значението на конкурса и неговия престиж, а председателят на журито изтъкна, че „Това е най-голямата литературна награда“ и допълни: „Литературата е на много високо ниво и наистина беше трудно на журито при избора на номинирани романи“.

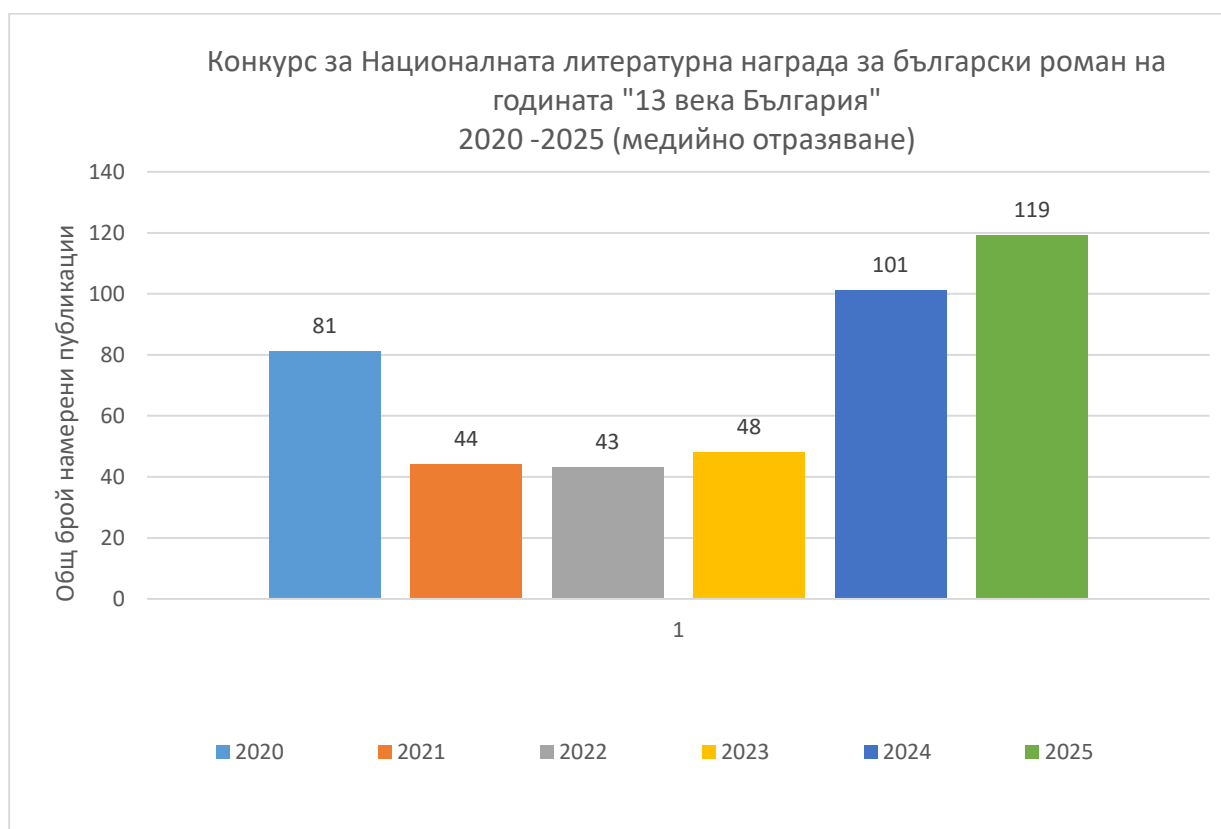
2.9. **Интервю** по телевизия „Bulgaria ON AIR“ („България сутрин“) от 13 май 2025 с доц. д-р Ани Бурова, член на журито за Националната литературна награда за български роман на годината „13 века България“ 2025 и преподавател по „История на славянските литератури“ в Софийския университет, в което сподели: „Трудно беше, защото тази година постъпиха за участие в конкурса силни книги. Огромна част от тях заслужаваха внимание и да се изберат 6 книги, които да са финалисти, беше трудно. Журито търси да изведе книги с оригинален глас. Важни са книги, които внасят нещо ново. Те са романи, но това е толкова разнообразен жанр, че в него има безкрайни възможности. Книгите са различни, защото българската проза в момента е разнообразна.“.

2.10. **Интервю** в предаването „Преди обед“ на 16 септември 2025 с художничката Теофана Манева, по повод откриването на нейната изложба „Приказки от палитрата“ в зала „Проф. Васил Геров“.

2.11. **Репортаж** със заглавие: „Сградата, която пази духа на възрожденската епоха. Историята на Сарафската къща в Самоков“, което bTV излъчи в предаването „Тази събота и неделя“, включва специален материал за „Сарафската къща“ на Фонда.

Общият брой на публикациите, свързани със събития и дейността на Фонда, включително и проекти, подпомогнати финансово през 2025 година, е **триста деветдесет и една**.

3. Анализ на медийното отразяване на дейността на Фонда и оценка на „репутационния риск“ по отношение връзки с обществеността

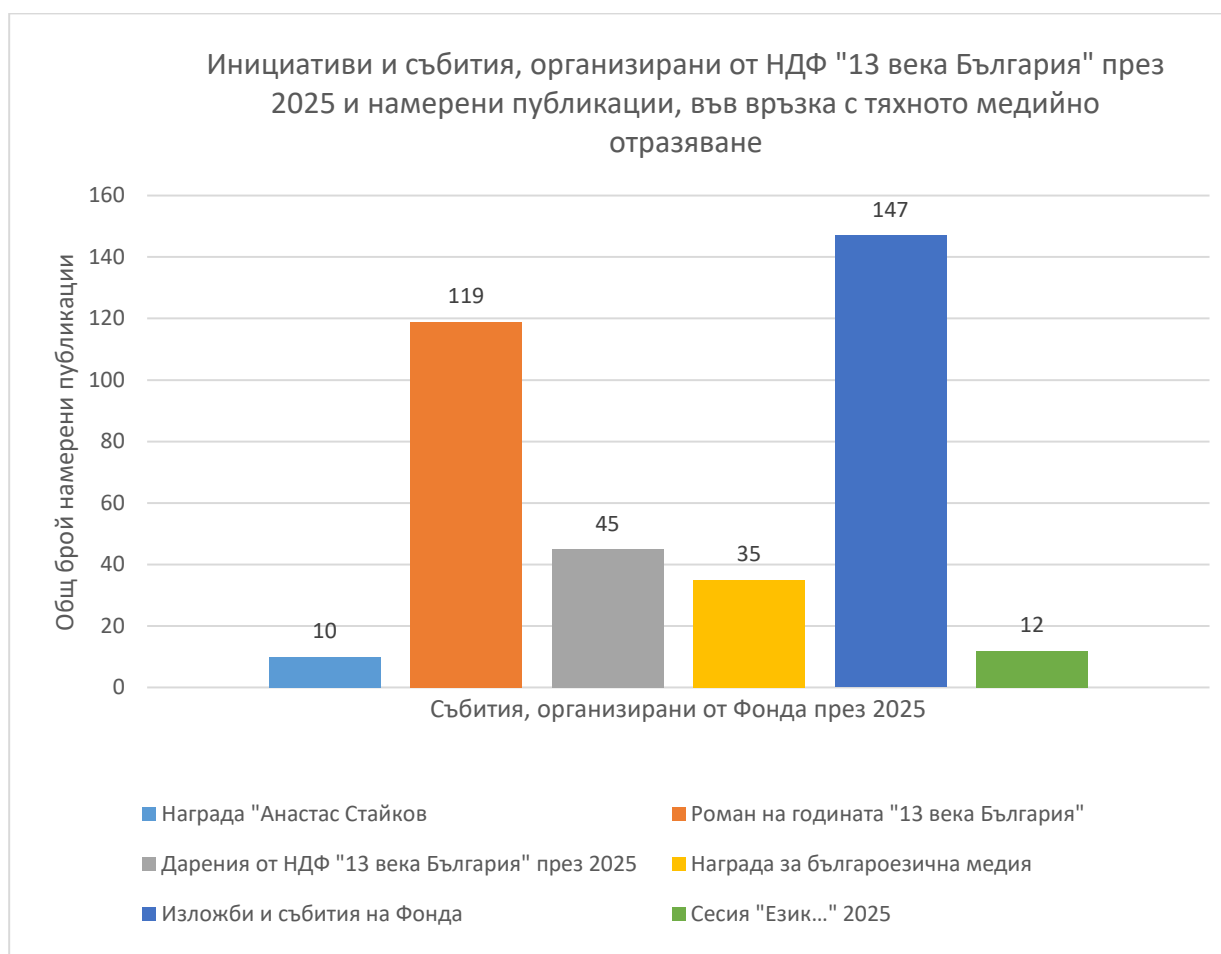

Фигура 1.

От **фигура 1.** се проследяват намерените публикации, свързани с отразяването в медиите на конкурса за български роман на годината, в периода 2020 – 2025 г., на база медия мониторинг, който се води целогодишно.

Наблюдава се траен интерес по отношение конкурса на Фонда, с тенденция за увеличаване броя на публикуваните за него материали. През последните две години се отбелязва съществен ръст – откриват се много повече публикации, свързани с конкурса, което убеждава, че тази награда на НДФ „13 века България“ наистина, както отбелязват повечето медии, е много престижна и се цени от обществеността. Към нея проявяват интерес, не само автори и издателства, но и специалисти и медиите.

Красноречив знак в тази посока е присъствието на много журналисти по време на официалното връчване на наградата, и последващото им желание да осъществят интервюта с членове на журитата, с авторите на отличените романи и с изпълнителния директор на Фонда. През последните години, екипът на Фонда организира официалните церемонии в престижни за столицата локации – Софийска градска художествена галерия, Галерия „Средец“ на МК, НДК. Уверено можем да изтъкнем, че с тази награда Фондът утвърждава положителния си имидж и продължава да печели доверие.

Фигура 2.

На **фигура 2.** са отбелязани някои от знаковите инициативи и организирани от Фонда събития през отчетната година и медийното им отразяване.

Отчита се, че върху тяхната численост освен външни фактори съществено влияние оказва и финансовата рамка на организацията за годината. Повечето от събитията са проведени в регионалните центрове на Фонда в Самоков и Трявна, където има по три, четири местни медии и отразяването им като цифра е по-малко.

Отразяването в медиите на дейността на НДФ „13 века България“, изразено по отношение общия брой на подаваните от Фонда информации за конкретни инициативи и събития към медии и партньори, и общият брой, намерени публикации – за периода от 2020 до 2025 година – може да се проследи на диаграма по-долу. Тя е съставена въз основа на медия мониторинга, който се води във Фонда, през последните шест години.

Видно от множеството публикации, Наградата за роман на годината „13 века България“ единодушно бе определяна от журналистите, като най-престижната литературна награда у нас.

Фигура 3.

Видно от диаграмата на Фигура 3., резултатите, които са в пряка връзка с броя на организирания от Фонда събития през годините, показват през 2025 година една устойчивост по отношение подаваните към медиите информации, свързани с дейността на организацията. Същевременно отчитаме и завишение на резултатите по отношение отзвук сред медиите – броят на откритите публикации за Фонда надвишава данните от предходните години.

Една от причините е действащото споразумение между НДФ „13 века България“ и Българската телеграфна агенция – национална осведомителна организация, която е и най-достоверният източник на информация за печатните и електронните медии, за държавните институции и неправителствени организации в България. Всяко подадено от Фонда известие за събитие, организирано от НДФ „13 века България“ или с негово участие, както и с финансовата му подкрепа, беше отразявано своевременно от Агенцията. В регионалните центрове на Фонда в страната, представителите на БТА по места присъстваха на събитията и подготвяха незабавно необходимите репортажи.

Обобщено през 2025, вниманието на екипа на Фонда беше в посока – публикуване на информационни материали за дейността на организацията в престижни медии, с утвърден имидж.

Друга посока беше осъществяването на повече интервюта – с Изпълнителния директор на Фонда; с Председателя и членове на журито за Националната литературна награда; с автора на номинирания роман в конкурса на Фонда за роман на годината, и други инициативи на Фонда, които да предхождат стартирането на проект или събитие на Фонда, с което се постигна значително по-широкобхватна разгласа и по-голям интерес от страна на медиите и аудиторията.

Отразяването в медиите на дейността на НДФ „13 века България“ е един непрекъснат процес, който се осъществява целогодишно и екипът го следи постоянно, с цел не само за да проследи как се развива процесът на отбелязване, но и с оглед репутационния риск за организацията. Наблюдава се и съдържанието на публикуваните материали. Не се пренебрегва възможността от появата на негативни публикации и изявления в средствата за масова информация, електронните медии и други, които касаят организацията, „верни“ или „неверни“, както по отношение цялостната дейност на НДФ „13 века България“, така и във връзка с конкретни проекти на Фонда, които биха довели до намаляване на доверието или други не добри последици.

Пример в това отношение е тринадесетото издание на конкурса за български роман на годината, което през предходната година доведе до завишен репутационен риск

и до необходимостта от преразглеждане и повторно провеждане на конкурса, във връзка с възникналата полемика и появилите се в медийното пространство публикации относно наградата. Това наложи вземането на бързи и адекватни решения и предприемането на съответни действия от страна УС и ръководството на Фонда, които доведоха до промени в статута на наградата и до повторното, но успешно провеждане на конкурса.

Управлението на риска играе решаваща роля за защита не само на репутацията на Фонда, но и финансовата стабилност на организацията. В тази връзка се прави проследяване, анализиране по отношение на вероятността на съдържанието; извършване на адекватна преценка на рисковете – финансова несигурност, правни задължения, природни бедствия и други, свързани както по отношение връзката с обществеността, така и по отношение управлението на имотите на Фонда; оценка на технологичния риск – пробив на данни и остарели програми и други, които се използват в процеса на работа.

Ключова компонента в работата на екипа на Фонда за намаляване на репутационния риск е: наблюдението на рисковата среда; приоритизирането на риска; прилагането на периодичен контрол и набелязване на конкретни стъпки за неговото намаляване. При организирането на устойчиви събития на Фонда и реализирането на неговите знакови проекти, стриктно се следи за спазването на конкретни изисквания, заложили както в Закона за НДФ „13 века България“, така и в приетите от Управителния съвет правила за работа във Фонда, статuti и други документи.

Целогодишно във Фонда се води мониторинг за публикациите в медиите, които се отнасят до цялостната дейност за връзка с обществеността.

4. Другите за НДФ „13 века България“

Фондът през отчетния период получи поздравления по различни поводи, благодарности и писма от институции и организации, на които бе оказал подкрепа.

4.1. ДКИ Къща музей „Панчо Владигеров“ с благодарност към НДФ „13 века България“

„С благодарност за приноса в утвърждаването на нашия културен институт“, се казва в благодарствения знак, връчен на Фонда от ръководството на Държавния културен институт Къща музей „Панчо Владигеров“ по време на тържеството, състояло се на 28 март 2025 в Литературен клуб „Перото“, което беше посветено на 20-годишнината от откриването на постоянната експозиция на ДКИ Къща музей „Панчо Владигеров“. Музеят „Панчо Владигеров“ в столицата се помещава във фамилната

къща на композитора, дарена на българската държава чрез НДФ „13 века България“ от съпругата Елка Владигерова и от внука Панчо Владигеров – младши, в изпълнение на изричната воля на твореца за устройването на музей.

4.2. „... една от най-престижните ни награди“

По повод конкурса за Националната литературна награда за български роман на годината „13 века България“ 2025 интересът на обществеността беше завишен. Медиите се отнесоха много положително, като своевременно разпространяваха всяка информация, която беше свързана с отделните етапи на конкурса – избора на журито, номинираните от него романи, излъчването на лауреата на наградата.

В публикациите на Lira.bg, Площад „Славейков“ и в различни медии беше изтъкнато: „Романът получи една от най-престижните ни награди. Призът на фонд „13 века България“ е на практика националната ни литературна награда – сега я получи „Тезеят в своя лабиринт“ на Красимир Димовски.“.

„Въпреки.com“ предложи на читателите си обширна публикация, в която представи задълбочено отличения роман и неговия автор. Материалът на Росица Чернокожева бе придружен със снимки на Стефан Марков и Фондът го публикува без съкращение на своя сайт в рубриката „Неразказани истории“.

„Този роман на Красимир Димовски получи преди дни Националната награда „Роман на годината“ на НДФ „13 века България“ (19 май) и тепърва ще бъде още оценяван.“ – се казва в статията, и още: „В организирания от НДФ „13 века България“ конкурс за български роман на годината 2025, участваха 33 романа, издадени през 2024. Национален дарителски фонд „13 века България“ всяка година връчва наградата с цел подпомагане, популяризиране и стимулиране развитието на българската художествена литература.“.

Председателят на журито академик Владимир Зарев и главен редактор на списание „Съвременник“, което дълги години беше издавано със спомоществателството на НДФ „13 века България“ – в интервю за Фонда – разказа за съвременното поколение автори като отбеляза: „Голяма част от тези тридесет и три романа бяха на млади, неизвестни автори, които ни изненадаха със зрелите си, със запомнящите се и прекрасни творби. Ще спомена още, че двама от номинираните млади писатели участваха със своите първи опити в областта на романа. Така, че аз съм спокоен за бъдещето на националната ни литература.“.

4.3. Интервю с лауреата на наградата за роман на годината

В интервюто си, специално за рубриката ни „Неразказани истории“, писателят Красимир Димовски разказа не само за романа си, но и сподели мисли за конкурса

на НДФ „13 века България“ – „Много стойностен, винаги с изключително подбрано жури, и, да ви призная – с изключителен ефект. Смисълът на една голяма награда, каквато безспорно е Романът на годината, е да събуди любопитството на широк кръг читатели и книгата да се прочете от повече хора. Само две седмици след отличието, „Тезеят в своя лабиринт“ вече има второ издание. А литературното турне из страната преминава при засилен интерес. Тази година номинираните книги са много силни, без изключение – препоръчвам на всеки да ги прочете.“.

4.4. НХГ „Цанко Лавренов“, Пловдив

„Благодарности на целия екип на НДФ „13 века България“ за културното сътрудничество с Националната художествена гимназия „Цанко Лавренов“, изказаха от гимназията, по повод връчването на наградата „Анастас Стайков“ 2025.

4.5. РБ „Петко Р. Славейков“, Велико Търново

Доц. д-р Калина Иванова, директор на Регионалната библиотека „Петко Р. Славейков“ във Велико Търново благодари специално на НДФ „13 века България“ за направеното от Фонда през месец септември дарение от 477 броя книги, сборници и монографични студии, предназначени за фондовете на библиотеките в региона на Велико Търново (Свидетелство за дарение №35 от 05.09.2025).

4.6. Община Дряново

„Инициативата за откриване на възпоменателен знак в памет на проф. Васил Геров в родното му село Скалско, е повод да изразя своята благодарност и уважение към дългогодишната работа, благородните кампании и изпълнени каузи, които НДФ „13 века България“ неуморно отстоява!“, се казва в благодарственото писмо до Фонда, изпратено от г-н Трифон Панчев, кмет на Община Дряново, който присъства на церемонията по откриване на паметната плоча на дарителя проф. Васил Геров, състояла се на 21 октомври 2025 в с. Скалско.

4.7. Община Трявна и ОС – Трявна

Кметът на Община Трявна и Председателят на Общинския съвет в града отправиха поздравление към Фонда, в което споделиха уважението и признателността си към НДФ „13 века България“ – „организация, чиято дейност е тясно свързана и с нашия град. Благодарение на подобни благородни жестове, Трявна днес пази и развива своето духовно и културно наследство. Пример за това е Галерия „Гъбенски“, която носи името на дарители, предоставили ценни художествени творби чрез Фонда – още едно доказателство, че духът на дарителството и просвещението живее и се предава през поколенията. Изразяваме своята дълбока благодарност към инициативата за изграждане на този почетен знак – символ на признателност към

личността и делото на проф. инж. Васил Геров, човек с изключителен принос не само за България, но и за целия регион.“.

4.8. НССМКО

Думи на благодарност към НДФ „13 века България“ бяха изказани от Националното сдружение на стенографите, машинописците и компютърните оператори във връзка с дарението, което Фондът му направи. Поводът беше отбелязване на 110-годишнината от смъртта на словенеца Антон Безнешек (1854 – 1915), който полага в България основите на българската стенография, като става първият български стенограф и обучава редица поколения български интелектуалци на бързописното писмо. По повод годишнината, от 13 до 16 ноември 2025, на посещение в България бе словенска делегация. По програма, гостите посетиха гроба на Антон Безнешек в столицата, за да му отдадат почит. По предложение на Изпълнителния директор на Фонда, делегатите разгледаха Националната галерия „Квадрат 500“ и останаха изключително доволни. Заместник-посланикът на Словения у нас изказа специални поздравления към ръководството на Фонда, респективно към Управителния му съвет. Логото на НДФ „13 века България“ беше поставено в плаката за честването.

4.9. Университет по библиотекознание и информационни технологии

Във връзка с подкрепеният от Фонда проект „За буквите – О писменехъ“ – юбилейният брой на Кирило-Методиевския вестник, на Университета по библиотекознание и информационни технологии (Уни БИТ), който се явява интегрално издателско събитие, в което водещи теми са: 75-годишнината на университета, развитието на библиотекознанието и информационните науки, дигитализацията и опазването на културното наследство, и са с безспорна научна и публицистична цел. В периода на разпространението на изданието – от април до ноември 2025, УниБИТ организира и участва в редица културни, научни и образователни събития – както в България, така и в чужбина, което създаде благоприятен контекст за неговото разпространение и същевременно популяризиране на дейността на Фонда, като стратегически партньор в българската културна политика.

„Разпространението сред държавни, църковни, академични и международни институции и общности издига не само престижа на УниБИТ, но и засили авторитета на Фонд „13 века България“ като стратегически партньор в българската културна политика. Чрез това мащабно разпространение юбилейният вестник се превърна в своеобразен носител на мисията на НДФ „13 века България“, който вече повече от

четири десетилетия подпомага българската култура и наука. Благодарение на подкрепата на Фонда, изданието придоби не само висока полиграфическа стойност, но и дълбоко обществено въздействие. Всеки екземпляр на изданието, връчен на представители на държавната, академичната и международната общност, е своеобразен символичен акт на признателност и духовно послание за единството на знанието, културата и паметта.“ – се казва в научния отчет на университета, където се изразява и благодарността към Фонда за оказаната подкрепа на проекта.

При представянето си пред обществеността НДФ „13 века България“ през отчетната година се стремеше към постоянно и ефективно общуване с други институции и организации и към положително отразяване на дейността му, недопускане на неточности, които биха довели до негативно представяне на работата му и най-вече това, което прави да бъде полезно.

В цялостната си комуникационна дейност екипът на Фонда целеше да постига устойчиво доверие в общуването си и взаимополезно сътрудничество със своите публики. Целогодишно се подготвяха и се осъществиха инициативите, които бяха предвидени в годишния план за работа. Активно се работеше за медийното им отразяване с помощта на БТА, БНР, Площад „Славейков“, „24 часа“, „Въпреки.com“, останалите медии, включително и тези в страната, и пресцентъра на Министерство на културата.

Като цяло се целеше поддържане на добро сътрудничество между Фонда и обществеността, коректност и доверие. В резултат се постигна положителен отзвук в медийното пространство, навременно отразяване на дейността му, като същевременно Фондът успя да отдаде необходимата почит и към дарителите си.